

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 30.—
za 6 mesecev .. " 25.—
za 3 mesece odelotno .. " 34.—
za ostalo inozemstvo .. " 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 28.—
za 6 mesecev .. " 23.—
V upravljanju mesečno .. " 2.—
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. K 7.—
za 6 mesecev odelotno .. " 9.—
za ostalo inozemstvo .. " 12.—

SLOVENECE

== Inserati: ==
Enostolna petstvarata (72 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat .. po 30 v
za dva in večkrat .. " 25.,
pri večjih naročitih primeror
popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostolna petstvarata po 60 v
lahaja vsak dan izvesti ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ročopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uradniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.787, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravištkega telefona št. 188.

Jugoslovani in Čehi.

»Venkov« z dne 28. avgusta prinaša izpod peresa poslanca Sedlaka članek: »My a Slovinci«, iz katerega posnemamo med drugim:

»V zadnjem času pišejo naši listi in bratsko jugoslovansko časopisje o naših skupnih odnošajih, predvsem o programatičnih deklaracijah z dne 30. majnika. Proglas »Českega Svaza« temelji brezdvomno na narodnem vprašanju, istotako proglas Jugoslovanskega kluba. Toda mi se sklicujemo tudi na svoje historično državno pravo. Tega pri Jugoslovanih radi tega ni, ker niso bili žalibog Jugoslovani nikdar združeni na podlagi enega in lastnega državnega prava. Toda to jih ne ovira, da bi ne zahtevali združenja vseh Jugoslovancev Avstro-Ogrske na podlagi narodnostnega načela, kakor tudi nas ne ovira, da bi tudi mi stremili na podlagi istega načela po združitvi s češko-slovaškim plemenom.

Naše simpatije do jugoslovanskih bratov so globoko ukoreninjene tudi zgodovinsko v skoraj enaki kruti usodi. Čehi imamo svojo Golgoto, toda Jugoslovani so bili najnesrečnejši izmed vseh slovanskih narodov. Skoraj vsi so zdihovali pod težkim jarmom Turkov in Italijanov, bili so razdeljeni in so še sedaj na mnogo neznanih delov, ki so jim onemogočili vsako medsebojno združenje. Od vseh strani so imele nanje različne narodnosti svoj škodljivi vpliv: Mažari, Nemci, Turki, Grki in Italijani — in so jih deloma pomažarili, ponečili, poturčili, pogrcili in poitalijančili. Toda kakor mi, so se tudi oni brez tuje pomoči, brez kake opore od kjerkoli, sami od sebe, s svojo lastno energijo, s svojim lastnim delom v neprestanem boju s sovražniki probudili in dvignili in so se povzpeli z obširno ljudsko izobrazbo nad vse svoje tlačitelje.

To skupno trpljenje nas obeh v stoletjih pridobljeno spoznanje, kdo in kje so naši sovražniki, to je pravi in gotovi temelj naše enotne obrambe, katero bomo, ako Bog da, od sedanjega le od časa do časa enotnega nastopa položili na trdnjše temelj nerazdružne spojitve. Trnjeva je bila naša pot, še vedno nas čakajo tuintam ovire, toda razumom in mirno s stalno mislijo na to, kaj nas čaka, če bi se razšli, bomo odstranili vse ovire in ni treba se nam ničesar bati. Ovire so samo radi tega na svetu, da bi jih z delom, duhom in vztrajnostjo odstranjevali. Ni treba se nam ničesar bati, če se bomo tega zavedali, da je le v edinosti sila, s katero bomo kos vsem navalom.

Ne vemo, kaj nam najbližja bodočnost prinese. Toda to vemo gotovo, da bodo korakale vse nenemške narodnosti združeno proti vsaki notranji in zunanji nevarnosti in da si bomo zagotovili svoj narodni obstoj in razvoj na podlagi boljših življenjskih predpogojev, kot so bili dosedaj. Da ne bomo primorani več prenašati nadvlade drugih narodnosti, ampak da bomo vladali sami sebe na temelju enakopravnosti in demokratičnih načel, katera si bomo sami določali.

Jugoslovani pozdravljamo ta glas najmočnejše češke agrarne stranke. To je najboljši dokaz svetu, da ni med nami in Čehi in ne sme biti nobenega nesoglasja. Ravno nasprotno! Časi so resni in tesnejša prijateljska vez nas mora družiti. Skupno se moramo borovati roko v roki, ramo ob ramo v našem notranjem življenju, če hočemo doseči svoje pravice.

Če je vlada to pot pri sestavi kabineta popolnoma prezrla. Drugi Slovani smo dobili svoje »quasi« (napoli) zastopnike v uradnikih. Toda če mislijo Nemci in vlada, da nas bodo s tem razbili, se v tem motijo. Poljaki, Čehi, Ukrajinci in Jugoslovani se zavedamo našega skupnega sovražnika, vsenemške oholosti! In to moramo izbruvati s korenino!

Stranke in novo ministrstvo.

Nemški nacionalci niso s sestavo ministrstva zadovoljni. Tolajžijo se le, da ni v

kabinetu nobenega Čeha. Alpski Nemci gledajo grdo, ker je v kabinetu Jugoslovanc dr. Zolger. Nemški »Volksrati« bodo jutri v Mariboru zopet zborovali in takrat bo grmelo proti »jugoslovanskemu ministru«. Vendar hočejo »počakati«, kakšno bo dejansko stališče nove vlade nasproti Nemcem.

Čehi vztrajajo na svojem skrajnem opozicijskem stališču tem bolj, ker jih je vlada pri sestavi kabineta popolnoma prezrla.

Ukrajinci pozdravljajo z zadoščenjem svojega prvega zastopnika v kronskem svetu. Povdarjajo pa, da je to sicer prvi korak do enakopravnosti Ukrajincev, vendar pričakuje ukrajinski narod spremembe celega sistema.

Poljaki bodo natančno precizirali svoje stališče jutri v Krakovu. Toda gotovo je, da ne bodo opustili svoje opozicije proti vladi in sedanjemu sistemu, ampak jo še celo poosttrili.

Romani so razdeljeni. Prijatelja Nemcev dr. Bugatto in dr. Faidutti izjavljata po svojem glasilniku dr. Bugattu, da je stališče Italijanov vsled imenovanja Jugoslovana ministrom otežkočeno. Pribijemo se enkrat, da sta postala »ta naša prijatelja« poslanca le s slovanskimi glasovi.

Opozicijska skupina izjavlja po svojem zastopniku Rumunu dr. Isopescul-Grecul-u, da smatrajo sedanje ministrstvo za predpripravo in temelj bodoče parlamentarne močne vlade.

Jugoslovani smo na jasnem. Kakor smo že včeraj v »Slovincu« izjavili, more podpirati Jugoslovanski klub le ono vlado, ki sprejme program naše deklaracije in ki spremeni sedanji germanizatorični sistem. Tega našega stališča ne more noben jugoslovanski minister spremeniti. Smo pa vselej za vsako uspešno in koristno delo.

Novi ministri danes zapriseženi. Novi ministri bodo danes, dne 1. septembra, zapriseženi.

Delokrog ministra Jugoslovana dr. Zolgerja.

»Neue Freie Presse« poroča: V zvezi z vojno se pojavljajo v delokrogu avstrijske vlade razna vprašanja, ki se dotikajo pristojnosti različnih resortov in ne morejo biti rešena enostransko le od ene centrale. Te zadeve tvorijo predmet interministerialnih posvetovanj, ki rešijo zadevo in odstranijo vsaj sporne točke. Nato so predložene ministrskemu svetu v končno rešitev. Zato je bilo potrebno, da se dobi nevtralna oseba, ki bi imela avtoriteto in zmoglost, da vodi interministerialna pogajanja in spravi sporne točke med seboj v skladje. Ta naloga je poverjena dr. vitezu Zolgerju. Na željo ministrskega sveta bo predsedoval takim interministerialnim posvetovanjem, na drugi strani pa bo skrbel, da se take zadeve hitro rešijo. Istotako bo dajal kot član ministrskega sveta informacije posameznim ministrom. Toda minister na pristojnost posameznih resortov s tem ni dotaknjena.

Stališče Iržaških Slovencev nasproti italijanskim aspiracijam.

Govor državnega poslanca dr. Otokarja Rybana na izrednem obnem zboru političnega društva »Edinosti« v Trstu dne 28. avgusta 1917.

Kar so priznale vse ententne vlasti, kar se je splošno priznalo kot vojni cilj, to splošno načelo hoče kršiti Italija in hoče nas, ki nismo Italijani, ki nikdar nismo bili in tudi nikdar ne bomo biti Italijani, prisiliti z orožjem v roki pod svojo oblast, v italijanski jarem. To je tako krvavo kršenje tega splošnega sprejetega načela, da je čutilo tudi ententne vlasti same. Saj se more čitati sedaj v inozemskem časopisju, da je prišlo že zaradi tega do spora ostalih ententnih vlasti z Italijo, ali bolj natančno, pojavil se je spor med Italijo in Srbijo.

Srbija je zahtevala že pred izbruhom italijanske vojne, da se pod njenim okriljem združijo vsi Jugoslovani. Kako naj bi

Srbija izvedla to, pač ne vemo. Srbija je premajhna, da bi mogla izvršiti tak načrt. Zanašala se je pač na podporo Rusije, Francoske in Angleške. Je pa stvar taka v politiki, da je bolje, če se človek ne zanaša na druge, temveč edino le sam na sebe. Tako je tudi treba, da se tudi mi zanašamo edino le sami nase. Le tedaj, če se bomo znali braniti sami, tedaj moremo upati, da se nam uresniči naši načrti. — Srbija je danes vržena popolnoma ob tla, tako da takorekoč ne obstoji več. Vendar pa Srbija dela povsod da ne bi ententa šla preko nje do svojih ciljev. Po pravici povedano, pa je Srbija naravnost naproti ententnim vlastim, in rade bi se je iznebile, če bi se je le moglo. Toda če bi ententa odrinila Srbijo od sebe, bi se pokazalo takoj, da je

vsa ta vojna nemoralna.

Zato pa tudi hočejo ententne vlasti pomagati Srbiji. Tako pa je prišlo do spora z Italijo, ker tudi le-ta hoče imeti del tistih dežel, katere zahteva Srbija zase.

Čitali smo, da so se vršila pogajanja v Londonu in da sedaj pride srbski ministriški predsednik Pašić v Rim, da se sporazume z italijansko vlado. Se veči! Čitalo se je v italijanskem časopisju, ki pa — mimogrede povedano — zna lagati, da je veselje, oziroma, da je žalostno, da se je izrazil Pašić, da bi imela dosti, če

dobi Italija Trst, Pulo in Valono,

in da ji potem nikakor ni treba še Dalmacije, katero zahteva Srbija zase.

Iz vsega tega pa sledi za nas dvoje:

Prvič: Če je res, kar trde italijanski listi o pogajanjih med Pašićem in italijansko vlado, potem bi se bil Pašić že odpovedal vsemu avstrijskemu Primorju in bi bil tudi privolil, da ostanejo Italijani v Valoni, kar bi pomenjalo popolno zapretje Adrije z italijanske strani. Drugo pa je, kar sledi iz člankov italijanskih listov, da se Italija ne zadovoljuje samo z našim Primorjem, temveč da hoče imeti tudi še Dalmacijo. Sedaj pa vprašamo Italijane:

Kje je pravica narodov do samoodločbe,

če hoče Italijan pobasati v svojo malho deželo, kjer je sicer res nekoliko Italijanov, toda tako malo, da ne morejo iz nje napraviti italijanske dežele, temveč da ostaja vedno, kar je bila, namreč — slovanska? V Dalmaciji sta se vendar komaj 2 odstotka prebivalstva izjavila za italijanski občevelni jezik! In to čisto jugoslovansko deželo hočejo imeti Italijani in tako

Italija bije v obraz pravici do samoodločbe narodov,

obenem pa tudi tistemu načelu, v smislu katerega je nastala sedanja nova Italija, namreč

narodnostnemu načelu,

torej načelu, da vsak narod sam odločuje o svoji usodi in da ima vsak narod pravico do svoje lastne države! In ravno na to načelo so se Italijani sklicevali povsod, kjer je šlo za priznanje njihove narodne države, sedaj ga pa kršijo sami, kajti

Italija hoče podjarmiti in zaslužiti nas!

Predznačilno pa je, kaka sredstva uporabljajo Italijani, da bi utemeljili svojo pretvezno pravico do naših dežel, da bi jih namreč pokazali svetu kot — italijanske.

Pred kratkim se je mudil predsednik francoske republike

Poincaré v Gorici,

kjer so mu Italijani hoteli pokazati, kaj vse so pridobili, in obenem tudi, da je vse, kar so pridobili, tudi v resnici italijansko. Kaj so torej storili? Po vseh hišah v Gorici so dali razobesiti italijanske trobojnice. To je sicer sredstvo, ki je jako poceni, ki pa ne dokazuje ničesar. Na tak način bi se dal tudi Dunaj napraviti danes italijanski, jutri pa ruski. Ker torej to sredstvo nima dokazilne moči, ker krajem daje narodni značaj edino le ljudstvo, ki biva v njih, in ker je v Gorici ostalo le ma-

lo ljudi in še tisti, kar jih je bilo, niso bili sami Italijani, temveč je bilo med njimi tudi precejšnje število Slovencev, so si pač rekli Italijani, da s takim prebivalstvom ne morejo pokazati predsedniku francoske republike italijanskega značaja slovenske Gorice. Zato so za tisti dan pripeljali v Gorico Italijane iz Italije, da so kričali predsedniku francoske republike na naših slovenskih tleh italijanski »evviva«. (Hrup in klici ogorčenja med zborovalci.) Tako so dokazali, da je Gorica italijansko mesto. To je

italijansko sleparstvo,

in tako so Italijani delali vedno in povsod. Znali so tako slepiti sebe in našo vlado, tako so dajali mestom v teh krajih italijanski značaj, italijansko barvo, ter vzbujali domnevo, da je ta dežela italijanska. Tako pa hočejo delati tudi še v bodoče in zato širijo po ententnih in nevtralnih državah brošure, v katerih dokazujejo svoje pravice do teh krajev, in potem slike, zlasti naših dalmatinskih mest, poslopij, kjer se nahaja kak benečanski lev, in navajajo to kot dokaz, da je to in to mesto italijansko. Mi pač vemo, da je vse to le sleparstvo, a vedo to tudi oni sami. V Italiji, v Padovi, Milanu in marsikje drugod je lahko najti tudi še dandanes hiše, na katerih se nahaja izklesan dvoglavi avstrijski orel. Če bi bil ta orel dokaz nemškega značaja dotičnega kraja, potem bi bili Beneška in Lombardija celo dandanes — nemški deželi!

Če pa delajo Italijani tako, pa nasprotno

nam ni treba takih sleparstev,

kajti za nas govori naš narod, ki biva v teh krajih, za nas govori zgodovina stoletno let nazaj do najstarejših časov, da je to bila jugoslovanska dežela, kakor je tudi danes, in bo, ako Bog da in sreča junaska, tudi naprej! (Zivahno odobravanje.) Zanj smo prelivali svojo kri, zanj jo prelivamo tudi danes in branili jo bomo tudi z naprejem, dokler bo kaj krvi v naših žilah. Zato pa tudi ne dovoljujemo, da bi se kdo brez nas in proti naši volji odrekal teh dežel!

Ne brez nas in proti naši volji!

Do te zemlje imamo pravico samo mi in odločevali bomo o njej tudi samo mi! (Dolgotrajno viharo odobravanje in ploskanje.)

Je pa še drug razlog, ki govori proti odtrganju naših dežel od celote in priklapljenju Italiji. Dandanes namreč, ko se trgovina in industrija razvijata vedno bolj in bolj,

vse sili na morje,

in če ne gre izlepa, pa izgrda. Ali naj potem mi Jugoslovani, ki takorekoč sedimo na morju, ki je naša vsa morska obala od Devina pa tja doli do Spiča v Dalmaciji, ali naj mi

Jugoslovani izgubimo svoje morje,

da se nasiti z njim vedno nenasitni Italijan in nas požene v gore, da postanemo boren narod samih pastirjev, volarjev in ovčarjev?

Ne! Nikdar ne!

Če drugi narodi žrtvujejo in tvegajo vse, da pridejo do morja, ali naj se potem damo mi, ki ga imamo, odrezati od morja?! Saj morajo videti to tudi druge države, da bi bila

najgorostnejša krivica,

če bi hotele uropati Jugoslovane morja na korist Italiji, ki je obkoljena po morju s skoraj vseh strani!

Najbolj žalostno pa je še dejstvo, da

Italija sploh ne potrebuje Trsta,

ko ima vendar sama dovolj pristanišč. Zato pa tudi nastaja vprašanje, zakaj neki potem hoče imeti Trst? Na to vprašanje je pred kratkim odgovoril sam italijanski minister Commandini. Povedal je, da se Italija boji Trsta, da se boji njegove konkurence! Trst ji je prehitro zrastel, pre-

hitro se ji je razvil in pritegnil nase skoraj ves promet iz srednje Evrope, zlasti pa alpskih dežela ter bogate Češke in Morave. Preko Trsta gre skoraj ves promet srednje Evrope v Levanto, v Egipt in še dalje, vse to na škodo italijanskih pristanišč. In ravno to hoče preprečiti Italija. Zato pa tudi ne zahteva Trsta, ker ga potrebuje, da bi ga povzdignila, temveč le zato, da bi ga ugonobila!

Italija hoče le uničiti Trst!

(Burno pritrdjevanje.) In to je tako jasno — saj je povedal tako italijanski minister sam — da bi bil največji greh ententnih vlasti, če bi hotele vzeti nam Trst in naše morje ter ju vreči v žrelo Italiji. Bila bi to ista krivica, kot če bi nas Jugoslovane dali v roke Italijanom, tujcem!

Bil bi torej z narodnostnega in gospodarskega stališča greh, če bi se ta dežela izročila Italiji.

V Italiji vedo prav dobro, da smo mi zapreka uresničenja njihovih želja. Da, znali so to še bolje, kot pa je znala naša vlada. Zato so se pa tudi borili proti nam, da premagajo to oviro, a naša vlada, namesto da bi podpirala nas, je še celo pomagala Italijanom rušiti to oviro. Italijani dobro vedo, da je ta zemlja naša, a vendar hočejo kazati svetu, da je italijanska, da konaj čaka italijanske vojske, ki naj jo odreši. Zato je tudi tako hitro zaplapolala italijanska trobojnica na zavzeti naši Sveti Gori!

Prišel pa je sedaj čas, da glasno in jasno povemo tu in vsemu svetu, da ta dežela ni italijanska, da nikakor ne hrepeni po odrešenju s strani Italijanov, da

ta dežela je jugoslovanska

in hoče ostati jugoslovanska ter se brani z rokami in nogami, da bi jo odrešila Italija!

Zato z radostjo pozdravljamo dejstvo, da se je zbralo danes tu tako lepo število našega domačega slovenskega in hrvatskega, jugoslovanskega naroda, da protestiramo proti aspiracijam Italijanov na naše dežele, želeč obenem, da izvedo ta naš protest tudi v inozemstvu. Zato pa apeliramo na našo vlado, naj bo vendar enkrat pametna (Dolgotrajno viharo pritrdjevanje) in naj pošlje naš protest tja v inozemstvo, da izve ves svet, da tedaj če se mi tu borimo, če naši junaki na soški fronti noč in dan tvegajo svoje življenje, če se tu z brezprimerno hrabrostjo upira naša soška armada desetkratni sovražni premoči s takim navdušenjem in takim samozatajevanjem,

to ni samo na ukaz od zgoraj,

temveč zato, ker branimo svojo zemljo, ker branimo svojo domovino, svoje drage, svoje starše, svoje otroke, in smo za to tudi pripravljeni žrtvovati svoje življenje! (Dolgotrajno burno odobravanje in ploskanje.)

Nato je govornik predlagal že objavljeno protestno resolucijo in v smislu svojih prejšnjih izjavaj ponovno pojasnil posamezne točke resolucije.

Končno je društveni predsednik dr. Josip Wilfan omenil dva za naše razmere zelo značilna slučaja. Bilo je pred vojno in šlo je za mejo med italijansko mestno občino Tržičem in slovensko kmetijsko občino Medjovaso. Medjavas je zahtevala še del zemlje na tržiški strani reke Timave. Pri izvidu na licu mesta je zastopnik Medjevasi pripomnil, naj bi se vendar prepustil kmetom ta kos zemlje, ki je itak le za pašo. Tržiški zastopnik pa je odgovoril: »Nam ni za vrednost zemljišča in ne za ta kos zemlje, nam je le zato, da potisnemo slovensko občino čez Timavo, da ostane reka meja med Italijani in Slovenci!« Kako torej prihajajo sedaj Italijani semkaj in zahtevajo to našo zemljo kot svojo, italijansko?!

Drugi slučaj: S pogodbo iz leta 1887. se je ustanovila v Trstu c. kr. državna obrtna šola. Tedaj si je izgovorila občina, da mora biti na tej šoli izključen učni jezik za vse čase italijanski. Ta pogodba se je obnovila leta 1914. pod istimi pogoji do leta 1936. In vse to zato, ker je poslopje občinska last. V Ljubljani pa sta tudi občina in dežela zgradili krasno poslopje za državno obrtno šolo. Avstrijska vlada pa tu ne le ni hotela pristati na pogoji, da bi bil izključen in za vse čase učni jezik slovenski, temveč niti na to ne, da bi se poslopje sploh uporabljalo le za obrtno šolo! Torej Italijanom vse, nam pa nič!

Tako se je vedno pripravljalo to naše ozemlje za Italijo, tako se godi tudi še danes, in treba bi le še bilo, da bi mi tu na naših tleh pevali na italijanska grla: Hozana, odrešitelji, ki odrešujete italijanske kraje Costagnavizzo, Jamiano itd.

Vendar pa se kaže, da se je ipak začelo nekoliko jasnosti in končno mora vendarle zmagati pravica. Tu, do te zemlje imamo pravico le mi in samo mi, saj kriči ta zemlja sama: Slovenci bivajo tu, Slovenci redim, Slovenci me obdelujejo in krasijo s svojim znojem, slovenska sem in slovenska hočem ostati!

S temi besedami in nato sledečim burnim odobravanjem se je zaključil ta tako veličastno uspeši protestni zbor tržiškega jugoslovanstva.

Italijani ne morejo naprej.

Dunaj, 31. avgusta. Uradno: Sovražni letalci so včeraj opoldne četrtič napadli Trst, a znatne škode niso povzročili.

Na Krasu je bilo primeroma mirno.

V prostoru pri Gorici je prisilil polom njih z velikimi žrtvami združenih zadnjih napadov do bojnega odmora, ki smo ga izrabili za to, da smo iztrebili nekaj sovražnih gnezdi, ki so še ostala.

Tudi severno od Kala, kjer so se zjutraj izjalovili nekateri napadi sovražnika, se podnevi niso razvile večje borbe.

Italijanske divizije so se pa tim divjeje še zopet vrgle na bojno črto, ki se razteza v pravkar omenjenem odseku: na naše postojanke pri krajih Podlešče, Madoni in Britof in na goro Sv. Gabrijela, ki tvori že sedem dni središče borbe ob Soči. Z izredno žilavostjo so sledili napadi sovražnika. In zopet se mora zahvaliti junaštvu in vztrajnosti čet iz vseh delov Avstrije in Ogrske, ker so, ko je pljusala bitka sem in tja, zmagovalno držale vse postojanke. V borbah moža z možem, ki so trajale več ur, se je zopet nevarljivo merila vojaška pokorščina, bojna krepost in čvrstost v boju, ki koreninijo v temeljiti izobrazbi.

Z najsvežešim svojim napadalnim duhom so privedli naši oddelki zvečer, ko so Italijani nekoliko prenehali napadati, iz sovražnih jarkov 3 častnike, 110 mož in 2 strojni puški.

Tudi 14. dan bitke so dosegle naše čete uspeh.

Na Koroškem nobenih posebnih dogodkov.

Sovražniku smo iztrgali na južno tirolski meji severno zahodno od Bezzece neko opirališče. Italijane smo ugonobili, kar jih je ostalo živih, smo kot ujetnike odvedli.

AVSTRIJSKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 31. avgusta zvečer. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Ob Soči je sledil neprekinjen boj med zadnjih dveh tednov dan, ko so se manj borili.

XIV. dan XI. soške bitke.

Dunaj, 31. avgusta. (K. u.) Vojni tiskovni stan:

Dan se je končal s popolnim uspehom naših čet.

Tudi 14. dan soške bitke se je končal s popolnim uspehom naših čet.

V tolimskem odseku so se bili le boji s topovi.

Ljuta bitka na Banjski visoki planoti in za gorov. Gabrijela.

Sovražnik je pa zopet močno napadal naše obrambne črte na Banjski visoki planoti do gore sv. Gabrijela. Kljub svojim strašnim krvnim izgubam, ki jih je bil Italijan na tem pozorišču pretrpel, je le včeraj s svežimi silami nadaljeval hujti naval na naše postojanke. Severno od Kala in pri Podleščih je deloma že ogenj naših topov prisilil sovražne bataljone, da so se morali obrniti, deloma smo jih vrgli v borbi na nož in z ročnimi granatami.

Pri kraju Madoni je sovražnik štirikrat naskočil; ko je naposled petič, je prišel v del naših jarkov. Naše čete so ga vrgle s krepkim protisunkom iz njih.

Sovražnik ni dosegel v prostoru pri Britofu niti najmanjšega uspeha, dasi je zbral vedno nove sile na naval.

Najmočnejše napore je sovražnik včeraj zopet osredotočil pri gori sv. Gabrijela, katero je poizkušal z neštevilnimi naskoki vzeti. Junaški branilci so pa sovražno premoč v ponovnem boju moža z možem popolnoma premagali.

Vsi narodi so se odlično bojevali. — Topničarji se izvrstno držali.

V teh težkih bojih so se zopet čete vseh narodov monarhije odlično bile. Njih junaštvo, njih krepost in njih bojna sposobnost, posledice temeljite izobrazbe, so izravnale premoč sovražnika v našo korist. Tudi topništvo se mora pohvaliti za to, kar je včeraj izvedlo. Sovražnika je s svojim dobro merjenim ognjem večkrat prisililo, da se je moral umakniti še prej, predno je dosegel naše postojanke, a odpovedalo nikdar ni, kadar se je šlo za to, da je krepko podpiralo naše protisunke.

Pri Gorici in na Krasu Italijan miroval. — Zvečer tudi drugod Italijani oslabei.

Pri Gorici in na Krasu je Italijan miroval. Strašne njegove izgube so mu vsilile odmor. Zvečer je oslabil tudi na drugih delih bojne črte. Popolnoma se je izkazala moralna premoč naših čet. Stale so sicer od ranega jutra v najtežjem boju, kljubovale so vsem naporom in zadajale občutno škodo sovražniku s protisunkom. Naskakovalne čete so pozno zvečer vpadle v italijanske postojanke. Premagana je bila neka sovražna častniška poljska straža; junaško so pla-

nile naše čete v italijanske jarke, kjer so pobile del posadke. Vrnili so se naši s 3 ujetimi častniki in 110 možmi in z 2 strojnima puškama. Pri Gorici so naše patrulje zopet pridobile kose jarkov, ki so ostali Italijanom. Vrnile so se z ujetniki.

Na tirolskem bojišču.

smo po ljutem boju vzeli z naskokom sovražno opirališče. Večino posadke smo usmrtili, ostale pa odvedli ujeze za našo črto.

Naše zmage posledica temeljite vojaške izobrazbe.

Dasi se bje tudi bitka dva tedna, je sila naše pehote nezrušna, kar se kaže v drznih napadih. Pohvaliti moramo tako črnovojnika, kakor vojaka armade; saj sta prestala večmesečno trdo vojaško vajo, predno sta prvič v bitki nastopila. Včerajšnje zmage smo predvsem za to priporili vsled temeljite vojaške izobrazbe posameznega vojaka.

Glavni naval Cadorne.

Vojni poročevalci poročajo z dne 30. avgusta: Veliki italijanski generalni naval traja dalje. Še vedno črpa Cadorna iz svojih rezerv. Uresničilo se je, kar se je že začetkom ofenzive slutilo: Še nikdar ni imelo italijansko vojno vodstvo takih množic na razpolago. Ze sedaj so italijanske izgube mnogo večje kot v zadnji bitki.

Bitka med reko Vipavo in Selom je bila včeraj hujša kot prejšnji dan. Vnovič so močne sile skušale odpreti Vipavsko in Rožno dolino. Napad je bil z enako silo naperjen proti vsem točkam okoli 7 kilometrov dolge črte med Vrtobjico in južnim pobočjem gore sv. Gabrijela. Ko se sovražniku v jutranjih urah ni posrečilo priti naprej, je skušal z bobnečim ognjem zrahljati prvo črto. Vse njegove baterije okoli Gorice so osredotočile proti tem že prej razstreljenim postojankam svoj ogenj, posebno so bobneli težki topovi s Kalvarije sem. Popoldne je nato sledil napad. Bil je zopet brezuspešen, niti sv. Marka, niti sosednje severne in južne postojanke niso bile omajane. V ročnem metanju je bil sovražnik prepreden. Med železniško črto in cesto v Rožno dolino, v panovski gozdu, povsodi so drville decimirane italijanske napadalne kolone nazaj. Mrtvih je na tisoče.

Tudi sv. Gabrijel je prekosel v rokah svojih branilcev. Nepristano so se morali ubraniti najtežjih navalov. Večkrat so že italijanske skupine udrle v prve jarke, ali vedno jih je protisunek pomedel nazaj.

Dalje severno je Cadorna predvčerajšnjim pod varstvom Sabotina zbral jezdece, ki so včeraj prodirali čez Britof in skušali nepričakovano napasti. Če so italijanske pehote rezerve že tako zelo izčrpane, da so morali poseči po tem za kraško ozemlje nesposobnem bojnem sredstvu, ali če je Cadorna resno mislil, da bo avstrijske čete kar prejezdil, se še ne more reči. Uspeh vsekakor ni odgovarjal pričakovanju. Naskakujoče eskadrene so strojne puške kar pokosile.

Tudi na Banjski planoti bitka še ni ponehala. Včeraj je sovražnik skušal prodreti na južnem odseku, ni se pa niti za korak približal svojemu cilju.

Obupne divjanje Italijanov.

Dunaj, 31. avgusta. Vojni tiskovni stan: Mestoma se včeraj vsled velikanskih naporov niso bojevali. Na Krasu in vzhodno od Gorice je bilo bilno; tudi severno od Kala se ni zgodilo nič posebnega. Pač pa so se bili zopet ljuti boji na vmesni bojni črti in na gori Sv. Gabrijela. Nastop Italijanov se najbolj označi, če se reče, da so Italijani obupno divjali na izgubljeni stvari. Kar so storile avstrijske čete tudi včeraj 14. dan soške bitke, spada med največja dejanja svetovne vojske.

Trst je bil četrtič obstreljevan. Italijanski barbarizem je klofuta v lice vsem pojmom mednarodnega prava.

Odločitev na soškem pozorišču že padla. — Višek bitke prekoračen. — Velika italijanska ofenziva se je izjalovila.

Vojni poročevalci »Reichspost« na soški fronti, Kirchlechner, je brzojavil: Nepristano gromenje tisočeri topovskih cevi, ki se čuje daleč v dežele Avstrije, dež bomb na mirno vladarico Adrije: Trst, zablajo vojsko, kar zelo vpliva na prebivalstvo, ki je prizadeto. Kocke ob Soči so že padle. Niti gromenje topov od Alp do morja in tudi zmagovalna pisava italijanskih listov ne more prevreči važnega dejstva, da je dosegla italijanska ofenziva že svoj višek. V počasni, žilavi, nadčloveški junaški borbi je izsililo cesarsko orožje od s prahom pokritih borilcev na skalnatih tleh do vodstva, ki je bilo neomajljivo kos vsem dogodkom, siloviti premoči, uspeh. V celi vrsti ljutih bitk in bojev, ki so 28. avgusta po navalih in polnavah trajali podnevi in ponoči za goro sv. Gabrijela, so bili Italijani s strašnimi izgubami premagani in se jim je zaprla pot prodiranja. Sovražnik je izprevidel, da ne more sovražnika z enim udarcem premagati; na celi bojni črti se zakopava — c. in kr. soška armada zopet gospodari nad bojiščem! Enaj-

sta soška bitka se še ni končala. A kar se še zgodi, bo le izrazilo obupno slabost sovražnika, ki ne more več izpremeniti stvari. Voji generala pl. Borojeviča stoji trdnjeje kakor kdajkoli; velika italijanska ofenziva je od 28. avgusta dalje izjalovljena.

Italija napoveduje rezervirano vojno poročila.

Curih, 31. »Agenzia Stefani« objavlja komunike, v katerem se glasi: Modrost in previdnost zahtevata, da se bodo v bodoče o operacijah ob Soči izdajala kar najbolj rezervirano poročila.

Nova razvrstitev italijanskih čet?

»Pesti Hirlep« poroča v svojem komentarju k vojnemu položaju: Na kraški planoti traja odmor že štiri dni. Mogoče, da bo Cadorna sedaj, ko je na severni planoti mogel doseči krajevne uspehe, prenesel napade zopet na južno bojišče, kar je tem verjetnejše, ker so Cadornovi napadi na Banjski planoti vsled naše nove obrambne črte znatno otežkočene. Cadorna ima sedaj le dve možnosti: ofenzivo proti severnemu krilu z novimi silami nanovo organizirati ali pa izvesti novo razvrstitev čet in spraviti dele ogromne mase s severnega krila zopet na južno krilo. Cadorna je to storil ž v deseti soški bitki in dogodki prihodnjih dni bodo dokazali, če hoče tudi sedaj to storiti.

Laški kralj obišče francosko fronto.

Rim, 31. avgusta. Laški kralj bo v kratkem odpotoval na francosko fronto, da vrne obisk Poincare-u na italijanski fronti. Dan še ni določen. Zavisí se od zmagovitega napredovanja in izida velike bitke ob Soči.

Italija in jugoslovansko vprašanje.

Curih, 31. avgusta. Poročilo lista »N. Z. Ztg.« iz Rima pravi, da se kljub Sonni-novem potovanju v London doslej še niso pogodili glede italijanskih in srbskih oziroma jugoslovanskih zahtev v Adriji. Tem večjega pomena pa je v teh okoliščinah dogovor, ki sta ga na Krfu podpisala Trumbić v imenu Slovencev in Hrvatov in Pasić v imenu Srbije; ta dogovor naj bi tvoril ustanovne spise nove jugoslovanske države. Da so v Italiji z določbami tega dogovora splošno zadovoljni, to bi bilo nad vse drzna trditev. Z vsakim dnevom se množe kritiki.

Najprej razmotrivajo v rimskih progih vprašanje, če bo ta dogovor sploh koristil Srbiji sami. Ustanovitev slovensko-hrvatsko-srbske države bi Srbom v novi državi prinesla manjšino. Oslabljen srbsko ljudstvo ne bi moglo izvajati nobenega upliva nad večino, ki je sicer narodno sorodna, vendar po zgodovini, političnem razvoju, veri in socialnem stališču temeljito različna. Moč bi vsekako prešla v roke večine, to je v roke fanatično-katoliških in fanatično Italiji sovražnih Hrvatov in Slovencev. S tem bi ententa, namesto da Avstrijo oslabi, in jo za vedno izključi od Balkana, ustanovila drugo Avstrijo na Balkanu samem. Edini, ki bi s tem dogovorom pridobili, bi bili Hrvatje in Slovenci, ki sedaj sicer trdno drže z Avstrijo, v slučaju njenega poraza bi pa v novi državi imeli komodno pozavarovanje, kojega stroške bi morala plačati Srbija.

Zivahni boji na severnem ruskem bojišču.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 31. avgusta. Urano:

Naše naskakovalne čete so pri Skali v vzhodni Galiciji z uspehom vpadle v sovražne jarke.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 31. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Ruski poizvedovalni oddelki so pri Illuxtu v obrambi ognja prodrli severno-zahodno od Dvinska; posadka naših jarkov je sovražnika vrgla.

Uspehi tudi niso ruski nastopi pri Naroškem jezeru.

Nekaj naših stotnij je prekoračilo pri Skali Zbruč, vpadle so v ruske črte in se vrnile z ujetniki in s plenom čez reko nazaj, ko so uničile sovražne jarke.

Med Dnjestrom in Donavo se položaj ni izpremenil.

Prvi generalni kvartirni mojster: p. l. Ludendorff.

Berlin, 31. (K. u.) Wolff: Na severni vzhodni bojni črti so se živahnjeje borili. Severno od Dvinska so poizkušale ruske patrulje večkrat napade, ki smo jih vse odbili. Pri Berečanki so izvedli Nemci več uspešnih poizvedovalnih sunkov.

Nepojasnen položaj v Rusiji. — V Rusiji ustanove diktatorij.

Rotterdam, 31. »Morningpost« javlja iz Moskve: Vsled ugovora delavskega in vojaškega sveta in kmetjskih zastopnikov se državni posvet v Moskvi ni izrekel, naj se vojska nadaljuje. Kerenskiju in Kornilovu niso podelili posebnih pooblastil.

Bern, 31. (K. u.) Iz Petrograda: Trde, da bo sledil sedanji vladi diktatorij petih članov, ki bo vladal, dokler ne bo zborovala konstituenta.

Ruski emigranti ne smejo domov. Stockholm, 31. avgusta. V tujašnjih ruskih krogih se govori, da je ministrski predsednik Kerenski preklical amnestijo in da je prepovedano vsem emigrantom vrniti se v Rusijo.

Državna konferenca zaključena. Moskva, 30. avgusta. Državna konferenca je bila zaključena s Kerenskim govorom.

Grofica Panin državna tajnica. Petrograd, 30. (K. u.) Grofica Panin je imenovana za državno tajnico.

Preprečeno zasedanje finskega deželnege zbora.

Helsingfors, 30. (K. u.) Ruske čete, ki so zasedle deželnozborsko zborovališče, so zabranile poslanecem vstop. 79 socialističnih poslancev se je podalo v staro deželnozborsko poslopje. Sklenili so s 44. proti 33. glasovom resolucijo, ki izjavlja, da je bila seja postavna.

Po odstopu poljskega državnega sveta.

Nemško časopisje je vsled odstopa poljskega državnega sveta v Varšavi presenečeno. Neposreden vzrok za ta odstop smatrajo dejstvo, da so bile poljske lagije poslance na bojišče in podrejene avstrijskemu poveljstvu. Položaj je kritičen. Pričakujejo važnih dogodkov.

Varšava, 31. avgusta. (Kor. ur.) Vladna komisarija okupacijskih sil sta v času nemškega državnega sveta podala naslednjo izjavo: Zvezni vladi izražata s tem radi odložitve mandatov članov začasnega državnega sveta svoje obžalovanje, ki je tem živahnemu, ker bodo skoraj končana pogajanja obeh okupacijskih sil v svrhu ustanovitve poljske vlade. Kakor že znano, je bila poljska legija iz nujnih vojaških ozirov poslana na jugovzhodno fronto, kjer bo pod avstrijskim poveljstvom. Ustanovitev poljske armade pa vsled odpoklica legije nikakor ne bo prekinjena. V kraljevini Poljski bo ostalo potrebno vezbalno in nabierno osoblje.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 31. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavorskega.

Proti večeru so na Flanderskem streljali močnejše s topovi na obali in med Yserom in Lysom. Ponoči so se večkrat na predpolju naših postojank spopadli. Nekaj Angležev smo ujeli.

Krajni boji so se razvili v Artois severno od Lensa, ki so se nadaljevali, dokler se ni stemnilo. Lovske stotnije so iztrgale Angležem jugozahodno od Le Casteleta del njih zadnjega dobička. Privedli so veliko ujetnikov; St. Quentin so Francozi zopet obstreljevali.

Francoski notranji minister odstopil.

Pariz, 31. avgusta. Notranji minister Maivy je podal prošnjo za odstop.

Grey živi.

Amsterdam, 31. (K. u.) Poročilo, da bi bil umrl bivši angleški državni tajnik Grey, se ne potrjuje. Zamenjalo se je ime.

Na jugu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 31. avgusta. Veliki glavni stan: Borili so se mornejše borili kljub veliki vročini.

Na Dobrem polju smo odbili srbske, jugozahodno od Dojranskega jezera pa angleške bataljone z velikimi izgubami za sovražnika.

Težke izgube Srbov na Dobrem polju.

Berlin, 31. (K. u.) Wolff: Srbi, ki so popoldne 30. avgusta večkrat napadli na Dobrem polju, so imeli težke izgube. Angleški napad na Dojranske postojanko zvečer se je zrušil že v obrambnem ognju zaveznikov. V divjem neredu je bežal sovražnik v svoje izpadne jarke.

Mirovni pokrel.

Ententin odgovor papežu odvisen od soške bitke.

Rim, 31. »Italia« piše: Na odgovor entente na papeževo mirovno noto bo zelo vplival izid soške bitke, če ne bo celo od tega odvisen. Vsekakor se mora še čakati z odgovorom.

Wilsonov odgovor na noto sv. očeta.

Lugano, 31. (K. u.) Državnemu tajniku svete stolice je izročil včeraj angleški poslanik odgovor na mirovno noto sv. očeta. Podpisal jo je Lansing. Italijanski listi objavljajo danes besedilo odgovora v obli-

ki brzojavke iz Washingtona. Odgovor ni popolnoma odklonilen, kakor se je včeraj poročalo. Končno izvaja: Besede sedanje vlade v Nemčiji se ne more sprejeti kot trajno jamstvo. To besedo mora izrečno ojačiti tako odločna izkušnja volje in namenov nemškega naroda samega, da jo morejo upravičeno sprejeti drugi narodi sveta. Počakati moramo novih poizkušenj namenov velikih narodov osrednjih vele-sil. Dal Bog, da bi se kmalu in tako izpregovorili, da zopet obnovi zaupanje vseh narodov in dobro vero narodov in omogoči mirovno združitev. Italijanski vojni hujš-kači, tudi taki, o katerih se sodi, da so z vlado v zvezi, opozarjajo posebno na odklonilni moment, a pristavljajo, da odklonitev sv. očeta ne more želeti in priznavajo dobro voljo sv. očeta.

Odgovor Japonske na noto sv. očeta.

Genf, 31. avgusta. »Le Journal« javlja: Japonska vlada je odgovorila na noto sv. očeta v odklonilnem smislu.

Iz hrvalske politike.

Arnautović dr. Korošču.

Serif Arnautović je poslal dr. Korošču pismo, v katerem se mu zahvaljuje za odločen nastop, da se čimprej skliče bosanski saor.

Nov odsek pri bosanski vladi.

Pri bosanski vladi odsek za nauk in bogoslužje so ustanovili nov odsek za znanost, umetnost in književnost. Na čelu tega odseka se nahaja dvorni svetnik dr. Karel Patsch.

Konferenca v Zagrebu.

Zagreb, 31. avgusta. Včeraj je nadaljeval dr. Korošec konferenco s poslanci dr. Laginjo, prof. Spinčičem, dr. Smodlako, dr. Sedarčevićem in dr. Vukotičem. Nato je imel konferenco s Starčevićev stranko prava in dr. Budisavljevićem in Pribičevićem. Konfiriral je tudi s podpredsednikom bosanskega sabora dr. Dimovićem. Dr. Krek še ni dospel, ker je ustavljen osebni promet preko Zidanega mosta.

Dnevne novice.

+ Najvišja pohvala gorskega strelskega polka št. 2. Po obvestilu, katero je prejel deželni predsednik grof Attems od poveljstva gorskega strelskega polka št. 2, je prejel ta polk dne 22. avgusta naslednjo brzojavko: »Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je blagovolilo vzeti poročilo o vzornem hrabrem izvrstnem držanju gorskega strelskega polka št. 2 najmilostljiveje s posebnim zadovoljstvom in priznanjem na znanje.« Temu poročilu je polkovno poveljstvo še pristavilo, da se je moštvo polka v težkih dneh od 18. do 21. avgusta izvrstno držalo. Deželni predsednik je polkovnemu poveljstvu tej najvišji pohvali polka najsrčneje čestital in poudarjal, da je dežela Kranjska ponosna na svoje hrabre, polku pripadajoče sinove in da trdno upa, da bo polk pod svojim izvrstnim vodstvom tudi v bodoče hrabro zavrnil napade sovražnika.

+ Odlikovanja. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil major 5. strel. p. Franc Globočnik, pri 37. strel. p. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik c. kr. 22. polj. bav. p. Guido Logar. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil kadet 152. črnovoj. baona Čurlin Andrej. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: četovodja Macher Ivan, strelci Bergoč Štefan, Erjavec Valentin, Kaluža Mihael in Krivec Luka, vsi pri 2. gor. strel. p.

— Padel je na rumunskem bojišču absolvent prve ljubljanske državne gimnazije in c. kr. praporščak dom. domobranskega pešpolka Anton Rodić iz Rodice pri Mengšu. Globoko žalujoci materi, ki je tekom vojske izgubila že drugega sina, brata in moža, in vsej družini najiskrenejše sožalje.

— Iz politične stavbne službe. C. kr. stavbni komisar inž. Franc Emmer je predstavljen iz Kranja v Postojno.

— Kralj. hrvalsko gledališče v Zagrebu je otvorilo danes sezono 1917—17 z Janko Jurkovičev izvirno hrvalsko zgodovinsko dramo »Poslednja noč«.

— Cesarski svetnik Penížek, dunajski dopisnik »Narodnih Listov«, se je poročil z gospo Maricijo Hüttenu.

— Padel je v enajsti soški bitki bivši socijaldemokrat in državni poslanec Vincenc Pospisil.

— Umrl je na Dunaju ravnatelj državne železnice ministrski svetnik dr. Koliško.

Ljubljanske novice.

Iz Odlikovanja. Vodja finančne prokuratorature v Ljubljani višji finančni svetnik dr. Rudolf Thomaann je odlikovan s castniškim križem: Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo.

Iz tobačne tovarne. Cesar je ravnatelju tobačne tovarne v Ljubljani, višjemu nadzorniku Jožefu Pros povodom vpokojitve podelil naslov vladnega svetnika.

Iz seje mestnega aprovizirnega odseka petek, dne 31. avgusta 1917. Prihodnjih 14 dni bo mestna aprovizirnica razdeljevala na močne karte po ½ kg moke za pecivo in ¼ kg pšeničnega zdroba na osebo. — Kakovost vojnega kruha se je znatno zboljšala in je občinstvo zelo zadovoljno z njim. Ker je bilo mestni aproviziraciji nakazana večja množina boljše moke, je upati, da ostane kakovost vojnega kruha še nadalje dobra. — Deželna vlada je pritrčila nasvetu deželnege mesta za dobavo klavne živine in zvišala tržno ceno telečjemu mesu na 4 K 80 vin., oziroma 5 K 20 vin. Zvišanje cen utemeljuje s tem, da cene telečjemu mesu niso v nikakem razmerju s cenami govejega mesa, ter so dneja, da je telečje meso veliko pre pocenilo. Ravno sedaj je na razpolago velika množina telet, ker jih kmet vsled pomankanja krme rediti ne more. Blaga je zato veliko in vsakdo bi si mislil, da cene preje padejo, kot bi se pa dvignile. Mestno prebivalstvo že tako z največjo težavo prenaša neznošno draginjo in sedaj še to nepotrebno zvišanje cen telečjemu mesu. Kar čez noč so zvišali cene za 25 odstotkov, brez vsakega premisleka in v največjo škodo izstradanega konsumenta. Aprovizirni odsek obžaluje, da se je to zgodilo in odločno protestira proti krivičnemu zvišanju cen telečjega mesa. — Občinski svetovalec Pammer se pritožuje, da mestna aprovizirnica pri razdelitvi raznih živil premalo upošteva one sloje, ki nimajo nobenih kart ubožne prehrane. Premožnejši sloji si danes tudi za denar ne morejo preskrbeti živil. Mestna aprovizirnica bo upoštevala izraženo željo, kolikor bo v njenih močeh in na razpolago živil. Ko bo aprovizirnica dobila večje množine sadja, ga bo oddajala tudi v večjih množinah posameznim strankam in seveda tudi onim, ki niso deželni ubožne prehrane. Aprovizirnica pričakuje tekom prihodnjih dni večjo pošiljatev čebule, ki se boče tudi razdelila vsemu prebivalstvu. Glede masti je pa treba pač počakati, ker se še ni pričela sezona. Vendar mestna aprovizirnica pričakuje, da bo jeseni vse prebivalstvo lahko preskrbelo z mastjo.

Iz Tudi Gradčani ne smejo nositi živil v mesto. Graški listi se zelo pritožujejo, ker je sedaj prepovedalo štajersko namestništvo pod strogo kaznijo nositi v mesto živila, dasi bi vendar kmet živila, ki mu ostanejo, izven zapore tudi po postavi smel oddajati. Do zadnjega časa se je Gradčanom v tem oziru godilo boljše kakor nam, sedaj imajo pa iste težave.

Iz Ranjen je bil ujet na soški fronti dne 19. avgusta ljubljanski Soklič Rud., kadetni aspirant. Nezgoda je sporočil iz ujetništva brzojavnim putem svojim staršem 30. avgusta. Omenjeni je bil med tovariši in moštvom splošno priljubljen ter ga v svoji sredini težko pogrešajo.

Iz Umrla je po daljši bolezni gdčna. Marija Weiss, v starosti 18 let. Naj počiva v miru!

Iz Popravek napačne govorice. Od staršev uprlega nadporočnika Hrašovca smo prejeli nastopni dopis: Da prenehajo vse govorice o smrti našega sina, prosimo sprejeti tole na znanje: Naš sin Ivo Hrašovec, stud. iur. in c. in kr. nadporočnik v rezervi, je postal samo žrtev nesrečnega slučaja. Niti iz daleka ni imel namena, da bi bil umoril samega sebe. Stal je na bojišču, odkar se je vnela vojna, ter se je boril na vseh frontah razen na srbski; odlikovan je bil z vojaškim zaslužnim križcem tretje vrste z vojno dekoracijo in z meči, z obema pohvalnima znakoma z meči, s Karlovim križcem za čete in z znakom sv. Mihaela. Poznali so ga kot hrabrega častnika in so ga pri njegovem polku splošno imenovali le »junaškega Hrašovca«. Bil je dvakrat težko ranjen ter je v Ljubljani, nezmožen za službovanje na fronti, opravil lokalno službo. Takemu hrabremu častniku ni prihajal na misel samomor; nikakor se ni hotel strahopetno odtegniti življenju in službi za domovino. Postal je edino žrtev svoje strasti, da se je vedno rad ukvarjal z orožjem. Z njim smo izgubili svojega edinega, iskreno ljubljenege sina.

Iz Umrla je v Ljubljani vdova višjega knjigovodje Marija Ahlfeld.

Iz Umrla so v Ljubljani: Ivana Flere, delavka, 67 l. — Elizabeta Košir, postrežnica, 37 let. — Robert Gvardjančič, rejnec, poltretji mesec. — Ana Bizjak, bolniška devica, 39 let. — Fran Puc, poštni oficijant, 29 let. — Marija Stremc, absolventka trgovskega tečaja, 18 let. — Martin Tominc, hiralec, 55 let.

Iz Maksimalne cene za zelje in repo. Maksimalne cene za zelje so 40 vin. za kilogram, za strniščno repo pa 48 vin. za kilogram. Prestopki se strogo kaznujejo.

Utekel je sivo-rujav pes pasme štalpinčar. Slihi na ime »čok«. — Oddati na Poljanski nasip št. 52.

Nasilstva sporazuma nad Špansko.

Madrid, 31. avgusta. Ribot je izjavil, da je Španska zaprla svoja pristanišča nemškim podmorskim čolnom vsled groženj sporazuma. Španski listi trde, da podpihuje

sporazum politične nemire in stavke na Španskem. »Humanité« in »Victoire« sta pripoznala, da delajo Francozi v Španski na to, da se odpravi monarhija, odstavi kralj Alfonz in ustanovi republika, ki naj bi jo vodil grof Romanones.

Primorske novice.

— Italijanski letalec nad Podbrdom. Zadnji petek o poldvanajstih je priletel nek italijanski letalec nad kranjsko-goriško mejno postajo državne železnice Podbrdo. Spustil se je precej nizko, vrgel štiri vžigalne bombe ter odletel proti jugu. Ena hiša je pogorela. Na postaji nobene škode.

Novi napadi na Trst. 30. p. m. so laški letalci zopet trikrat obiskali Trst: Ob 7. jutraj, vrgli so tri bombe, ki so pa vse padle na prosto in niso eksplodirale; opoldne bomb niso metali; ob pol 5. popoldne vrgli so več bomb, ki so pa vse padle v morje.

Begunce iz tržaške okolice je tržaški magistrat začasno nastanil v ženskem liceju, kasneje jim bo odkazal prazna stanovanja po hišah v mestu ter jim preskrbel najnujnejšo opravilo. Ako pa ne bo mogoče preskrbeti postelj, bo magistrat nastanil nesrečnike prostavno po stanovanjih bogatinov, ki so si za čas vojne in stiske izbrali varnejša bivališča po mestih v notranjosti države.

Srečen ri, kdor srečo vživa sam. Ne-ki goriški begunc-čebelar je razprodal letos medu za 70.000 kron, a svojih nesrečnih sorjakov-beguncev se dosedaj še ni spomnil.

Umrl je v Skednju gostilničar Ivan Sanein Kotarj.

Gospodarske beležke.

Glede cerkvenih orgelj je v zadevi nameravane zaplembe cinastih piščali došlo z Dunaja pomirljivo poročilo, ki se glasi v tem smislu, da se orglje nikakor ne bodo kar tako kratkomalo opustile, ampak da se bo cin pobral le v toliko, kolikor bo od vlade postavljena komisija za potrebno spoznala. Tako bo po eni strani vojni erar prejel potrebno kovino, po drugi strani pa se bo ohranila glasbenoumetniška vrednost in praktična uporabljivost orgelj. To na znanje zlasti čč. predstojništvom cerkv, da ne bo preveč vznemirjanja. Vsa podrobnost in definitivna tozadevna navodila bo dal svoječasno preč. kn. škof. ordinariat.

Iz Cene za gobe. Presojevalnica cen v Ljubljani je vsled predloga c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 6. avgusta 1917. l., št. 23.574, s sklepom z dne 10. avgusta t. l., št. 105, določila za jedilne gobe sledeče vodilne cene: I. Sveže gobe boljše vrste za kg 3 K, sveže gobe manjvredne vrste kg 1 K 50 vin. — II. Posušene gobe za kg 32 kron.

Davek na špirit bodo na Ogrskem zopet zvišali in najbrže tudi v Avstriji, ker je bil davek na špirit doslej v obeh državnih polovih enako visok.

Iz Prevzema evidenčnih konj. Vojaška uprava bo dne 4. septembra 1917 ob 8. uri jutraj na »Taboru« prevzela nekatere, s posebnim pozivom vpoklicane, evidenčne konje. Kdor ima konje, ki bi jih radi pomankanja krme ali iz drugih razlogov rad oddal vojaški upravi, naj jih ob določeni uri pripelje na »Tabor«. Vojaška uprava v prvi vrsti prevzame prostovoljno ponudene konje in šele potem pozvane, če se zahtevano število ne pokrije s prostovoljno ponudnimi konji.

— Ječmen prepovedano mleti. Čuje se, da bodo ječmen prepovedali mleti. 40 odstotkov ječmena bodo porabili za ješenj, 20 odstotkov za izdelavo kavinega surogata in 40 odstotkov za pivo. S to odredbo bi bila produkcija piva za 1917/18 zagotovljena. Iz teh 40 odstotkov lahko napravijo 15 milijonov hektolitrov piva, s čimur bi bilo državi zagotovljen dohodek 216 milijonov kron na državnih in deželnih dokladah.

V dneh boleznj, posebno pri slabem počutku vsled vsakovrstnih pojavov zaprtja, povzroči naravna »Franz-Josef«-grenčica odvajanje naglo in brez bolečin, zadovoljivo prebavo in zadostno slast do jedi.

S 5. septembrom 1917 pričnem s podukom v

krojnem risanju in vrezovanju

Idelujem tudi kroje po meri.

Roza Medved,

krojačica

Ljubljana, Mestni trg 24/III:

Lep bel športni voziček je naprodaj. Naslov nove uprava lista pod 2183.

Kupim
tropine letošnjega pridelka
kakor tudi črne brinjeve jagode.
Ponudbe za dobavo v celih vagonih
na H. Planer, žganjarna v Plzinu, Češko.

Išče se poštena

DEKLA

za Gorenjsko, ki bi rada opravljala živino in se razume tudi na poljsko delo. Plača po dogovoru. Vstop lahko takoj ali pozneje. Ponudbe na upravljalstvo „Slovenca“ pod št. 2153.

Nabirajte zelišča!

Dobava v sep'embru.

Bratje Kunz

Dunaj XIX. Pokornygasse 7

plačajo za dobro posušene

jagodove liste	K 4.-
robidove	K 2.-
malinove	K 2.-
česnjeve	K 1.50
višnjeve	K 1.50
grozdničeve liste	K 2.-
gresove	K 2.-
trpotčeve	K 2.-
dresnjeve	K 2.-
lipove	K 1.20
detelne (medene) liste	K 2.-
poprove mete	K 1.20
materne dušice	K 3.-
česminjevo listje	K 1.20
špek	K 0.60
česminje	K 0.80

za kilogram žetve 1917

Prigovor te k potrebščinam domov'ne!

Družinska hiša v Žalcu,

enonadstropna z vr om, električno lučjo itd. v najboljšem stanju, se po vrednosti proda. Poizvedbe: Celje, Roseggering 7, II. nadst., desno.

hotel, penzija

2174

„Bellevue“

V bližini prišanišča. Priporoča se izborna in zadostna prehrana. Otvorjeno skozi celo leto. Tople morske kopeli na razpolago v hiši. Cene zmerno. Penzija od 20 K višje za osebo na dan. Otroci se sprejemajo tudi brez spremstva v zanesljivo oskrbo.

Priporoča se v mnogobrojni obisk

Franjo Meršlavič,

hotel „BELLEVUE“, Cirkvenica, Hrvatsko primorje.

Kupi se že rabljena, a v dobrem stanju ohranjena

vinska brizgalna

s pripravnimi cevmi. Ponudbe pod naslovom: Ivan Blažec, št. Janž na Došenjskem. 2179

Konjak

iz vin lastnega pridelka destiliran, pri slabostih vsled starosti in težavah v želodcu že več stoletij sloveč kot krepičilo za ohranitev življenja. Razposilja 12 let starega 4 poliliterske steklenice franco po pošti za 48 kron, mladega triletnega, čudovito učinkujočega kot bol lajšajoče vrbalno sredstvo pri trganju v utih, 4 poliliterske steklenice za 40 kron. Vino od 56 litrov naprej. Beli rizling in rdeči burgundec po K 4.20 liter.

Benedikt Hertl,

graščak, grad Goliče, Konjice, Štajer.

Henrik Weisz

Naggsalo (Kom Bars)

Ustan. 1910.

dobavlja po povzetju naslednje čevlje z usni, podplati v vsaki velikosti. Riziko izključen. Zamena dovoljena s cenikom med vojno ni mogoče postreči. Par damskih čevljev okoli K 35.-, K 45.-, K 55 in 65 K. Par čevljev za strapac (bakanci) okoli K 48. Par čevljev za gospode K 50. 60 in 70. Bakanci z lesenimi podplati par K 25. 1 par plat. čevljev s pravimi usnjati podplati od št. 40-46 po K 20. Čevlji za otroke najceneje. Otroški čevlji K 30. Otr. čevlji z lesen. podplati iz platna od št. 29-32 K 7.

zakon protokol

Potrjeni neizmerno žalosti javljamo vsem sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena hčerka, oziroma nečakinja

MICI
absolventinja trg. tečaja,

po kratki in mučni boleznii v 18. letu svoje starosti previdena s svetimi zakramenti preminula.

Pogreb nepozabne rajнке se vrši jutri v nedeljo ob 4. uri iz mrtvašnice pri sv. Krištofu.

2175 Zalujoči rodbini **Feldstein — Eržen.**

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašala sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za olajšanje lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje rasem in bradi naravni blek in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 6, 10 in 15 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštним povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljeni vsa naročila.

Ana Csillag, Dunaj, I, Kohlmarkt 11.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni sin, oziroma brat, stric, gospod

ANTON RODE

c. kr. praporščak nekega pešpolka, odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo I. vrste

dne 9. avgusta zadet od ročne granate padel junaške smrti na rumunski fronti pri Tifisti.

Sv. maše zadošnice so se brale 31. avgusta v župni cerkvi v Mengšu. Časten mu spomin!

RODICA, dne 31. avgusta 1917.

Marija, Ana,
sestri.

Marija Rode,
mati.

Peter, Avgust,
Andrej, Franc,
Feliks,
bratje.

Št. 1556/m. š. sv.

Razglas.

Šolsko leto 1917/8 se prične na vseh mestnih ljudskih šolah ljubljanskih
dne 15. septembra 1917

s klicanjem sv. Duha in dne 17. septembra 1917 z rednim šolskim poukom.

Vpisavalo se bode v četrtek, ne 13. in v petek, dne 14. septembra 1917 vselej od osmih do dvanajstih dopoldne, le na mestni dekliški šoli in na šišenski dekliški osemrazrednici ob omenjenih dneh od dveh do šestih popoldne in sicer:

Za I., II., III. in IV. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopju I. mestne deške šole v Komenskega ulici št. 19; za mestno nemško deško ljudsko šolo v šolskem poslopju c. kr. nemške državne gimnazije v Beethovnovi ulici; za mestno slovensko dekliško šolo in pa za mestno nemško dekliško šolo v šolskem poslopju na Erjavčevi cesti št. 21, za mestno trirazrednico na Barju v šolskem poslopju na Karloviški zemlji št. 40, za šišensko deško osemrazrednico in pa za šišensko dekliško osemrazrednico v tamošnjem šolskem poslopju na Gasilski cesti št. 242.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se v mestne šole ne bodo sprejemali. Vse podrobnosti pojasnjujejo šolska vodstva ob vpisovanju.

C. kr. mestni šolski svet

v Ljubljani, 31. avgusta 1917.

Ugodna prilika za varno in plodonosno
naložitev denarja.

**Tovarniško mizarstvo
naprodaj.**

Prva kranjska mizarška zadruga v št. Vidu nad Ljubljano proda svoje tovarniško mizarstvo podjetje.

Tovarna stoji poleg kolodvora Vižmarje, je v dobrem stanju in je opremljena s stroji za obdelovanje lesa. Gonilna moč: parni stroj in elektromotor. Na razpolago so obširna skladišča, sušilnica, za les, centralna kurjava, električna razsvetljava in vodovod.

Podjetje je znano daleč izven Kranjskega, zlasti v Primorju Dalmaciji in Bosni.

Prodajni pogoji in nadaljna pojasnila se dobe v zadrugi pisarni.

Resni kupci naj pošljejo svoje ponudbe pismeno do 15. oktobra 1917 na naslov zadruge.

Lahi in Jugoslavlani.

Ko je pred poltretjim letom doseglo nebrzdano ščuvanje podkupljenega ali pa od slepe strasti razvnetega laškega časopisja na boj proti Avstriji svoj višek, je podpiralo in opiralo svoje huiskanje na idealen motiv, da Italija ne sme ostati zadnja med velikimi državami, ki se bore za svobodo malih narodov, za svetovno kulturo in za nadvlado pravice in resnice proti hunkemu barbarstvu, ampak da se mora tudi ona izkazati vredno svojih slavnih očetov in vredno velikih tradicij svojih prednikov in mora poseči v boj za najvišje ideale človeštva. To pesem so nam peli njihovi glasniki v vseh melodijah. Ko so pa bila tla dovolj pripravljena in ljudske strasti tako razplamtene, da laška vlada ni mogla več ustaviti brzkone od nje same započete gibanja, ampak se mu je »morala« udati, ker se mu je udati hotela, takrat je tedanji laški ministrski predsednik Salandra izpregovoril odkrito besedo. On ni govoril le o svobodi, ni govoril le o pravi in resnici, ni govoril le o malih narodih, ampak vrgel je med svet krilato besedo o »svetem egoizmu«, o sveti sebičnosti in sveti samogoltnosti, ki velevala Italiji, da se spusti na bojno poprišče. Kakor če odgrnemo zjutraj zastor raz okno, da se razlije polna solnčna svetloba po mračni sobi, tako je Salandra s svojim svetim egoizmom odgrnil zastor od temne in zagonečne laške kabinetne politike in ves svet je imel in ima danes odprt pogled na prave in resnične laške vojne cilje.

Ker je laška osvojevalna — ali kakor jo imenujejo sami: odreševalna — politika tesno spojena z rešitvijo jugoslovanskega problema, zato se nam ne zdi odveč, če o teh stvarih govorimo kolikor mogoče obširno. Laške zahteve in jugoslovansko vprašanje — to je danes ne samo naš problem; od čegar ugodne ali neugodne rešitve je v prvi vrsti prizadeto bodoče politično in kulturno življenje ravno našega naroda, ampak to je svetoven problem, ki krije v sebi čvrste kali bodočih nesporazumov, ker se nikakor ne strinja z velikimi, modernimi, svet pretresajočimi idejami.

Sveti egoizem velevala Lahom, da skušajo zasesti Trst, da hočejo dobiti celo Istro in hočejo neomejeno zagospodarovati nad celo vzhodno jadransko obalo od Trsta do Valone in še nekoliko po zaledju preko te črte. Vse to hoče doseči sveti laški egoizem pod nesramno pretvezo rešitve in osvobojenja svojih nerešenih bratov; splošno priznani narodnostni princip naj bo torej etična podlaga laške sebičnosti, ki naj svet omami in preslepi in mu utrdi vero o popolni upravičenosti ne ravno skromnih laških pretenzij.

Da so si Lahi izbrali ravno narodnostni princip kot podlago svojega aneksionizma, je zelo zanimivo in natančneje analiza in vestno pretresanje vzrokov tega dejstva osvetljuje laško politično metodo tako izborna, da se že izplača, če se pomudimo nekoliko pri njem.

Da laška vlada oziroma prejšnje laške vlade ne bi bile vedele in natančno poznale narodnostnega razmerja med prebivalstvom in sedaj zahtevanih deželah ob jadranski obali, tega ne verjamemo in ne moremo verjeti. V Rimu so sedeli v vnašnjem uradu previhani možje, kateri so poznali prav dobro dejanski položaj. Natančno poznavanje dejanskega položaja pa ima v politiki in za politiko lahko dvojno posledico: ali ga pripoznavam kratkoročno, ali ga pripoznam, a se z njim ne sprijaznim, temveč iščem primernih potov in sredstev, da me ni ne ugajajoč položaj izpremenim v takega, ki bo mojim željam in političnim namenom ustrežal. Če bi bili Lahi pripoznali dejstvo, da prebiva ob naši Adriji pretežno večina slovanskega ljudstva, potem bi bila morala biti tudi njihova politika proti Avstriji vsa drugačna. Toda tega niso hoteli pripoznati, ampak odločili so se za drugo pot, da namreč dejanski položaj po možnosti izpremenijo. In takrat se je začelo njihovo tiho, zato pa ne manj natančno preudarjeno in smotreno delo. Polagoma so prihajali njihovi »regnicoli« na našo zemljo, polastili so se lepega dela naše trgovine, če ne skoro vse, znali so si priboriti odločilen vpliv in merodajna zastopstva v mnogih avtonomnih korporacijah, ustanavljali so šolo za šolo, gradili otroške vrtnice in za vsako narodnostno napravo so delali šumno reklamo v svojih vplivnih, od rimske vlade gotovo ne preveč zapostavljenih časopisih. Mogoče bo kdo rekel, da je bilo vse to laško delo namenjeno le narodnostni probuji doslej narodnostno mrtvega in neagilnega laškega življa na avstrijskih tleh. Dejstva govore drugače: ravno ko se je začelo ljudstvo na jugu drami, narodnostno vzbujati in se zavedati, se je pokazalo očitno, da to ljudstvo ni laško, ampak hrvaško-slovensko! Če so torej Lahi žrtvovali ogromno dela in denarja, da napravijo iz našega juga neko laško pokrajino, jih je morala voditi do tega sklepa ne želja po osvoboditvi lastnih

bratov, katere so žele morali spravljati v deželo in jih tam vzdrževati, ampak drugi nameni in drugi cilji, katerih pa niso hoteli povedati svetu na glas. Ker so pa na drugi strani videli, da svojih pravih namenov ne morejo doseči brez boja, zato so vpregli pred svoj politični voziček narodnostni princip, da pridobijo ljudstvo za boj v imenu lepega, idealnega principa, ker za nelepe, sebične namene gotovih kast ljudje ne gredo ponavadi radi v boj.

Eden izmed najvažnejših motivov laškega sovraštva do Avstrije in pravi nagib laškega škiljenja preko Adrije je laška želja po gospodarski nadvladi na Balkanu. Lahi dobro vedo, koliko prirodnega bogastva ima balkanski polotok in v svoji domišljavosti so se tudi oni vrgli na ono polje gospodarskega obvladovanja, katero imenujemo »mirno pronicanje« (pénétration pacifique). Rud. lesa in poljskih pridelkov bogati Balkan naj bi redil laške želodce in polnil njihove denarnice. Da dosežejo ta svoj namen, morajo imeti Adrijo, morajo imeti Trst in v prvi vrsti morajo razbiti svojega najmočnejšega trgovskega in gospodarskega tekmeča na Balkanu, našo monarhijo. Kdor vpoštevja pri študiju laške politike zadnjih desetletij tudi ta moment, temu se bo marsikak korak laških vlad z ozirom na odnose med Srbijo, Italijo in monarhijo pokazal v popolnoma novi luči.

Druga stvar je seveda, če se bodo balkanski narodi in balkanske države, kolikor jih bo ali ne bo, resdale tako radovoljno postaviti na stališče kakšnega izrabljanega zamorskega plemena, s katerim se lahko po vseh izkoriščevalnih kapitalističnih metodah uganja takozvano kolonialno politiko. Naše mnenje je, da so balkanski narodi ravno tako dobri trgovci kakor laški in da bodo o pravem času spoznali nevarnost, ki preti njihovi gospodarski neodvisnosti od laške strani. Upamo, da se Lahom njihove namene ne bodo posrečile in da bodo tudi na Balkanu domačin na svoji zemlji svoj gospod, ker si politične neodvisnosti ne moremo misliti brez gospodarske.

Da ta svoj pravi cilj doseže, zato je stopila Italija v vojno in to je jedro onega vprašanja, katero se kristalizira v eni sami besedi — Trst! Namreč za nevedno laško maso, kateri je bilo treba vreči pred nos košček lepega platna, pod katerim se skrivajo danes veliki gospodarski interesi, katerih pa ne bo deležno celo ljudstvo, ampak le nekateri, laško ljudstvo je dobro le za prelivanje krvi v sebične namene.

Kadar človek sliši besedo Trst iz laških ust, se mora nehoti spomniti na Carigrad. Tudi ruska vlada in rusko časopisje sta negovala misel, da je treba Hagijo Zofijo rešiti polmeseca in vpostaviti zopet nanjo kristjanski križ. Na ta način so predložili ruskemu ljudstvu pridobitev Carigrada kot nekaj svetega, nekaj lepega in vzvišenega. Carigradsko posest so spravili v zvezo z imenom Petra Velikega in jo zavili v verski plašč, da ljudstvo pridobije za njeno udejstvitev. Danes seveda vé cel svet, da se gre pri carigradski posesti za vse drugačne interese, ki nimajo z vero mnogo opraviti, ampak precej več z zelo realno trgovino. Ravno taka je s Trstom. Tudi tržaško vprašanje za Lahe ni zgolj narodnostno, ampak pod narodnostnim plaščem tiče še drugačni interesi, katerih ne smemo prezreti pri reševanju laško-jugoslovanskega problema.

Ljubljanski strelski polk št. 2 v enajsti soški bitki.

Med Vipavo, 25. avgusta.

Ko mi je poveljujoči general, ekselencja Sch. omenil naš polk, je zažarel njegov obraz: »Ne, ne, saj jih ne morem zadostno pohvaliti. Vzvišeni so nad vsako priznanje. Bili so se, kakor levi! Izvršili so dejanja, ki presegajo človeško pojmovanje.«

Drugo jutro sem se odpravil v razbito vipavsko vas, kjer je bil bataljon na oddihu. Razvožena pot, kjer je ležalo prahu dve pedi, je žarela od sopare. Oblaki gostega, lepljivega prahu so se dvigali za tovornimi avtomobili in ovili vso cesto, da nisem videl par korakov daleč. V praznih hišah, ki jih senčijo latniki, so počivali naši fantje. Oglasil sem se pri stotniku Sporerju, hrbrem poveljniku bataljona, ki si je priboril slavo v zadnjih krvavih dneh.

Bilo je 18. t. m., ko so Italijani pričeli z vsemi kalibri in plinovimi bombami obstreljevati polkovo postojanko nad reko Vipavo. Najhujši ogenj topov je divjal brez prestanka ves dan in vso noč do 19. zjutraj. Granate in mine so prve jarke popolnoma razdejale. Moštvo je v kavernah, napolnjenih z dimom, plinom in dušečo atmosfero nestrpno čakalo napada. Vročina je bila neznošna, vodovod je bil razbit in v žgoče grlo je silil prah in dim. Gost, neprodiren oblak je ležal med razstreljenim ozemljem in v jutranjih urah je navalil Italijan prvič na ozki bataljonov odsek. Brigada, Lecce,

torej osemkratna premoč, je v valu za valom udarjala na naše postojanke. In stotniki za stotniki so se razbile ob železnih pesteh naših fantov. Krvav boj je trajal do noči. Osemnajstkrat je napadel sovražnik naš bataljon in osemnajstkrat smo ga vrgli nazaj. Med temi napadi brez odmora se je Italijanom posrečilo vdreti v naše jarke, odkoder smo jih z desetimi protinapadi izgnali.

Ko je sovražna granata razstrelila našo municijsko kaverno in je ostalo moštvo nekaj ur brez strehe, je poročnik Schiffer, ki leži sedaj ranjen v Ljubljani — povzel s svojim moštvom dva protinapada in je, ne da bi oddal strela ali vrgel ročno granato, uničil napadajoče laške kolone le z vpitjem in s puškinim kopitom. Na levem krilu je praporščak Melhijor Dolenc s par možmi zabarikadirar jarek in ga branil ves dan, dokler ni ob 9. uri zvečer prišla pomoč in zajel poleg tega še strojno puško.

Vse stotnije, vse moštvo s telefonisti vred, ki so v najhujšem ognju vzpostavljali prekinjene telefonske zveze, so oni dan vršili čudeže junaštva. Dne 20. t. m. pa je stotnik Spörer prejel od višjega armadnega vodstva sledečo brzojavko:

»Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je blagovolilo poročilo o vzornem, hrbrem in izbornem zadržanju gorskega strelskega polka št. 2 najmilostljiveje s posebnim zadovoljstvom in pripoznanjem sprejeti na znanje. To naj se sporoči vsem četam.«

Tako je slovensko junaštvo k neštetim dokazom položilo novega o neomajni zvestobi in ljubezni do svobodne, enakopravne Avstrije!

Na Sv. Višarjah.

17. avg. t. l. zarana zjutraj sem se odpravil na Sv. Višarje. Radi lepšega sem vrgel preko ramen torbo, vanjo pa nisem imel kaj deti. Dospevši pod hrib sem videl po kmečkih hišah nekdanje napise: Gostilna. Stopim v eno in vprašam, kaj bi mogel dobiti za pod zobe? »Nič!« je bil odgovor. Odpravim se na goro. Brez nezgode pridem na vrh in sedem v travo, da bi si odpočil. Kakor ponevedoma snamem torbo, da bi snedel vsaj malo komisa, pa torba je bila žalibog prazna. Koliko so v prejšnjih časih romarji tu povžili božjih darov! Pa kaj bi si delal komine! Odšel sem proti cerkvi in videl, da je vse razdejano in sežgano. Zvonik in cerkev nimata strehe, ravnotako ne gostilne in hiše; le ena nekoliko oddaljena hiša je še v dobrem stanju. Previdno stopim v cerkev. Žalost razdejavanja me je obšla. Oltarji, spovednice in podohe — vse razbito in sežgano, ostalo je samo železo in kamenje. Edino-le prižnica je še ohranjena. Pomolil sem in obljubil, da se pridem na Sv. Višarje, akose zdrav vrnem iz vojne. Nato sem se odpravil nazaj v dolino, kjer me je čakal približek o priliki cesarjevega rojstnega dne: rum, vino, ena sardinca in izjemoma cela štruca komisa. Da nam je dišalo, si lahko mislite.

Pozdrav vsem goriškim rojakom! Fran Kavčič.

Iz enajste laške ofenzive.

Lepo smo se letos pripravljali na rojstni dan našega cesarja Karla. Stotnijam sem delil razne priboljške in zjutraj 17. avg. je bila slovesna sv. maša, nato pa nagovor poveljnika. Dan je bil lep in miren in ljudje so si privoščili dobro kapljico. Kar nas je bilo »urlavbarjev« smo sklenili ostati vso noč skupaj in nato drugo jutro skupaj odkorakati na 5 ur oddaljeni kolodvor. Ravno je naš slavnostni govornik povdarjal važnost, da Slovenci do skrajnosti branimo našo zemljo — mozu se je jezik nekam zapletal in vsenavskiž smo mu posegali v besedo. Ura je morala biti ena čez polnoč. Tedaj pa se zemlja naenkrat grozno potrese in zasliši se strašen grom. V prvem hipu smo mislili, da so bombe, toda ko se je stvar ponavljala vsakih pet minut, smo vedeli, kaj to pomeni: 11. soška bitka je bila tu. Ko smo okoli 4. ure zjutraj javili poveljniku svoj odhod na dopust, nam je kratko povedal, da moramo ostati vsak na svojem mestu, ker se je pričela 11. soška bitka. Zaželeli smo Lahu — vse najboljše in odšli vsak, kamor ga je klicala službena dolžnost. In sedaj divja krog nas že tri dni pravo peklo. Lahko rečem, da v vseh prejšnjih desetih soških bitkah skupaj ni bilo toliko strahot, kakor jih izvaja enajsta. Vsak bo mogel biti vesel, ako bo živ prišel iz tega pekla. Vendar ni strahu med nami. Pojoč in vriskajoč gredo naši ljudje v boj; tu korakajo 47-ti s harmoniko in klarinetom na čelu, tu Čehi s svojimi godci. Izmed vseh pa se odlikujejo naši Bošnjaki; to so kosti, pred katerimi Italijani beže kakor pred živim vragom. — Italijan strelja topot tudi daleč za fronto, ruši kmečke domove in ubija nedolžne ljudi. Človeka boli srce, ko gleda vse to, vendar nas tolaži zavest, da Lah tudi topot ne doseže svojega cilja — Trsta.

Pozdrav vsem znanec in prijateljem! Štabni narednik Avgust Pavšek.

Škofijske novice.

Podeljena je župnija Mavčiče č. g. Frančišku Ferjančič, semeniskemu podvodji v Ljubljani. Umeščena sta bila dne 31. avgusta č. g. Jakob Porenta, župnik v Stopičah za kanonika pri kolegijalnem kapituлу v Novem mestu in Franc Žitnik, kn. šk. tajnik na podeljeno mu župnijo Stopiče. Za kn. šk. tajnika je bil imenovan č. gospod Franc Lončar, kaplan v St. Jerneju. Imenovan je dr. Gregor Žerjav za prefekta v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano. — Premeščeni so gg. kaplani: Andrej Kajdiz iz Smlednika v Kranjsko goro, Jožef Kres iz Kranjske gore v Hrenovice. — Nameščeni so: g. dr. Ivan Fabijan za podvodja in ekonom v duhovnem semenišču ljubljanskem; gg. novomašniki: Alojzij Peček za kaplana v Šmarjeti, Anton Hostnik za 2. kaplana v Sent Rupertu, Feliks Gregorec za kaplana v Senožečah.

Nekoliko pojasnil beguncem.

Naše nesrečno ljudstvo (»begunci«) povprašujejo dan za dnem, kaj je z odškodnino za doma puščene premičnine, za porušene domove, razdejana posestva; za zemljišča, ki jih obdeluje — v neevakuiranih krajih — vojaštvo, z begunsko podporo i. t. d.

Da se ne bo ljudstvo po nepotrebnem begalo in udajalo nadam, kojih vresničnje je negotovo, dajemo sledeče pojasnilo.

Odškodnina za nepremakljive stvari (posestva, zemljišča) in premakljive stvari (pohištvo, obleka, živina, spravljene pridelke i. t. d.), ki je prišlo ob nje naše ljudstvo, bi se po človeški pameti morala plačati in sicer v polnem obsegu. Ljudstvo tudi pričakuje tega plačila, ker mu pravi njegov zdrav razum in pravni čut, da imamo v državi vsi državljani enake pravice in dolžnosti, da se torej od nas ne sme zahtevati večjih vojnih žrtve, kot od drugih državljanov. Ako smo torej Goričani vsled vojne izgubili svoja premoženja, dočim državljani v zaledju mirno živijo na svojih domovih in si mnogi delajo denar, bi bilo le pravično, da dobimo vsaj denarno odškodnino za škodo, ki nam jo je prizadejala vojna. Vsak pošteno misleč človek je tega mnenja. Toda pravni čut je eno, zakon je pa drugo. Žalibog do danes nimamo zakona, ki bi na njega podlagi mogli zahtevati odškodnino za uničena posestva in izgubljene premakljive stvari.

Zakon o vojnih dajatvah z dne 26. decembra 1912 št. 326 drž. zak. pozna odškodnino le za blago, ki se je moralo dati vojaštvu in za poškodbe na nepremičninah (poslopih, zemljiščih), ki jih je vojaštvo vzele v rabo v vojaške svrhe. Ta odškodnina se ima po možnosti plačati takoj, ako pa takojšnje plačilo ni mogoče, se mora vojna dajatev pismeno potrditi. Na podlagi tega potrdila se more prijaviti odškodninski zahtevek pri pristojnem županstvu tekom 6 mesecev po končani dolžnosti za vojne dajatve (t. j. po končani vojni). Odškodnina gre na breme skupnih vojnih stroškov, t. j. avstro-ogrske monarhije; z drugimi besedami: Avstrija sama ni dolžna plačati te odškodnine, ampak le skupno z Ogrsko. Ali Madžari so v svojem parlamentu izjavili že kmalu po izbruhu vojne, potem ko so bili Rusi udrti čez Karpatne na njihovo zemljo, da oni ne bodo povračali škode, ki so jo imeli Avstrijci vsled vojne na svojih tleh; lastno škodo pa da bodo sami nosili in poravnali. Tedanji madžarski ministrski predsednik grof Tisza se je v tem smislu na jasn in nedvoumen način izrazil v madžarskem parlamentu.

Na podlagi vojnodajatvenega zakona iz leta 1912 nimamo torej ničesar pričakovati za škodo, ki nam je bila prizadeta po sovražnih ali lastnih granatah na poslopih ali zemljiščih. Prosimi treba naše državne poslance, da predložijo takoj, ko bo državni zbor zopet zboroval, načrt zakona, s katerim se ustanovi državina dolžnost polnega odškodovanja za vso škodo, ki jo je kdo trpel vsled vojnih dogodkov na svojem imetju, bodisi premakljivem, bodisi nepremakljivem.

Ponekod obdeluje vojaštvo zemljišča in si obdrži pridelke, dasi je dotični posestnik še na domu. V takih slučajih se je moglo to zgoditi le po poprejšnjem dogovoru s posestnikom, ki se mu plača namješčina v denarju za dotično zemljišče, a ne kakor mislijo mnogi, v blagu (delu pridelka). Ako te pa nihče ni vprašal za dovoljenje — kar pa ni verjetno — imaš pravico zahtevati primerno namješčino v denarju od vojaškega oddelka, ki obdeluje in živa tvoje zemljišče.

So pa tudi zemljišča, ki jih je vojaštvo vzele posestnikom na podlagi vojnodajatvenega zakona v vojaške namene, n. pr. za taborišča (»Lagerplätze«). V mnogih slučajih pa vojaštvo ni porabilo celega dotičnega prostora v strogo vojaške svrhe, je marveč del zemljišča porabilo za svojo aprovizacijo, n. pr. za napravo zelenjadnih vrtov. V takih slučajih menijo posestniki dotičnih zemljišč, da bi jim tikala odškod-

nina, oziroma najemščina. Vojaštvo pa stoji na stališču, da ker je bilo dotično zemljišče vzeto kot vojna dajatev, se bo odškodnina plačala po vojnodajatvenem zakonu po končani vojni iz skupne avstro-ogrške vojne blagajne. Da to pomeni z ozirom na stališče Madžarske plačilo o Sv. Nikoli, je lahko uvideti. Vsekako naj bi v takih slučajih lastniki dotičnih zemljišč zahtevali od dotičnega vojaškega oddelka odškodnino, oziroma najemščino, ali vsaj potrdilo, da se rekvirirano zemljišče ali del istega rabi v svrhu pridelovanja zelenjave ali v podobne namene. Naznani tak slučaj potom županstva pristojnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu, da predloži zadevo v rešitev kompetentni vojaški oblasti. Tu treba omeniti, da čim višja je vojaška oblast, tem bolj povdarja načelo, da se ne sme nikomur delati nepotrebnih škod in krivic in da strogo pazi na disciplino. Ali mnogokrat je krivda pri nižjih in v takih slučajih se je pač treba pritožiti.

Nestrno čakajo zlasti begunci na Kranjskem državne podpore. Poslanska zbornica je sklenila, kakor znano, julija meseca tekočega leta zakon, po katerem je dajati vsem potrebnim beguncem, naj prebivajo v tej ali oni kronovini, državno podporo. Gosposka zbornica tega zakona ni potrdila, pač pa je naročila c. kr. vladi, naj da podporo upravnim potom od dne 21. julija tekočega leta naprej. Vlada je vsled tega odredila popis beguncev pri političnih oblastih prve instance in te oblasti so že na delu. Delo je ogromno, zato ni čuda, če ni še izvršeno in če se podpora še ne izplačuje. Begunska podpora je pa gotova in brez dvoma se bo v kratkem izplačala. Dobil jo bo vsak begunc, ki ne more iz lastnih dohodkov preživljati sebe in svojce. Vsak begunc bo dobil dnevno po 2 K za vsakega člana družine. Samostojni begunci, t. j. taki, ki ne živijo v družini s svojci, dobi, ako so nesposobni si kaj pridobiti, po 4 K na dan; mož in žena v takih razmerah skupaj 8 K. Kar dobiva begunc kot invalid, ranjenec, za hrabrostne svetinje, ali kar dobivajo družine vpoklicancev, se v nobenem slučaju ne vstaje v begunsko podporo. Dohodki do 2 K dnevno za vsako osebo družine se tudi ne vstajejo. Le ako znašajo redni dohodki več kot 2 K na dan za osebo, se vstaje v begunsko podporo polovica vsote, ki presega ono, ki mora ostati nevšeta. Imaš n. pr. 8 K dnevnih dohodkov in ti šteje družina 3 člane, 3krat po 2 K je prostih; presežeš je 2 K; od teh se odbije polovica, t. j. 1 K od zneska 6 K, ki ti gre begunske podpore; dobiš torej 5 kroh podpore in ker imaš 8 K rednih dohodkov, boš imel sedaj dnevno 13 K dohodkov; razun tega boš potegoval neskrajšano, kar si dobival doslej kot invalid ali za hrabrostno svetinjo, ali kar dobiva tvoja družina podpore, če si vpoklican.

Begnuci, ki so v državni oskrbi po barakah, ne dobe begunske podpore, tiče pa podpora družinam vpoklicancev.

Begnuci bodo dobili tudi obleko, obutev, slamnike in odeje; tudi za to se je treba zglašiti pri politični oblasti prve stopinje (okrajno glavarstvo, mestni magistrat). Naši ljudje si želijo iz barak, ker za nje tam ni prostora in kar je ostalo še živih, so že dovolj trpeli. V barakah se proti njegovi volji ne sme zadrževati nikogar več. Ako hočeš iz barake, moraš dokazati, da si našel drugod stanovanje, da nima običajna nič proti tvojemu nastanjenju in da nima dotično okrajno glavarstvo iz aprovičnih razlogov nobenega ugovora. Na taki podlagi te mora upraviteljstvo barak izpustiti. Preskrbeti si pa moraš pri pristojnem okrajnem glavarstvu potno dovoljenje.

O drugem prihodnjem.

Odbor za obnovitev Goriške v Ljubljani,
Dunajska cesta šte. 38.

Slovaške razmere.

„Vidensky Dennik“ prinaša opis slovaških razmer iz češke izjave v parlamentu:

Prvo dejanje pritiska na slovaško inteligenco je bilo, da naj protestira proti češki deklaraciji. Drugo dejanje je, da pričenejajo mažaronski in mažarski poslanci slovaških volilnih okrajev s svojimi izjavami v imenu slovaškega naroda. Nekdanji poslanec katoliške ljudske stranke Juraj Szmrecanyi je grozil, da bo to gibanje, ako se pojavi le senca kakega gibanja proti teritorialni integriteti domovine, zadušil in uničil že v kali. Mažaron Štefan Rakowsky je predložil, da naj litavska županija protestira proti neopravičenim češkim zahtevam, katere je označil kot hinavske in sovražne domovini. Nadaljna akcija mažarske politike bodo zaporji in vsa mogoča preganjanja. Ako ne bodo koristila ta sredstva, bodo pričeli Mažari s podkupovanjem. Kupovali bodo „duše“ po sto, tisoč, celo po stotisoč kron. Ali ne bodo samo podkupovali z gotovim denarjem ampak tudi s slavljenjem plemstva, celo z najvišjimi naslovi in dostojanstvi. Sejmišče je odprto ali doslej po nizkih cenah in pri ljudeh zelo dvomljive vrednosti. Končno pa imajo Ma-

žari v žepu še eno sredstvo, narodno avtonomijo, katera je od njih že v podrobnosti izdelana. Kakor hitro bodo dognali, da vse to ne koristi, bodo izlekli iz svojih žepov svoj grandiozni načrt o avtonomiji narodnosti in bodo narodnostno obljubili najširšo jezikovno in gospodarsko avtonomijo; obljubili jim bodo celo, ako bo to potrebno posebno kantonsko ozemlje, samo da rešijo teritorialno integriteto tisočletne Ogrske. Razume se samoposebi, da bodo to storili v slučaju najsrajnejše potrebe, torej v slučaju, ako bi se približala deklaracija z dne 30. maja svoji udeležitvi. Češki narod se mora zaradi tega zavedati dveh stvari, da bi predlog glede popolne avtonomije slovaškega naroda imel veliko privlačnost ne samo na široke sloje naroda, ampak tudi na dušo slovaškega naroda, na inteligenco. Na drugi strani pa se mora zavedati češki narod, kaj pomeni prirastek enega ozemlja, na katerem stanuje skoro štiri milijone ljudi in kateri od Devina do Vaca meji na najvažnejšo trgovsko pot bodočnosti — na Donavo.

Pri Amerikancih na Francoskem.

Georges Roset opisuje v »L' Oeuvre« svoj poset v ameriškem vojnem taboru takole: S pogojem, da ne izdam zemljepisne lege dosedanje ameriške armade — čemur lahko ustrezem — in s pogojem, da ne izdam ničesar iz strateških ameriških vojni načrtov — čemur ustrezem še lažje — mi je cenzura dovolila, napisati nekaj vtiskov s svojega obiska. Moj spremljevalec me je peljal k majorju, ki je ravno obedoval. Ves prostor je imel povsem ameriško lice. Posebno so me zanimali patentirani ameriški kovčki, v katerih so bile pisalne mize z vsem komfortom. Na okraju je stala baterija steklenic z domačimi zdravili, kakršne so priljubljene med Amerikanci. Tuzina je bila kratka, dobra in praktična, torej povsem ameriška. Šampanja se ni pilo. Zatrjevalo se mi je, da se tudi vsi drugi dostojanstveniki jako ogrevajo za zmernost. Amerikanski vojaki so vsi navdušeni za prelepe francoske pokrajine in pravijo, da se čutijo turiste, ki so prišli na Francosko za zabavo. Francozje so pa tudi jako navdušeni za Amerikance in jih celo najstarejše kmetijske žene imenujejo »jako ljubezne ljudi«, in to ni karsibodi. V taboru sem opazil, da se tudi v armadi poslužujejo slavnega Taylorjevega sistema razdelitve dela. Tudi sem bil navzoč pri vojaških vajah, in vojaki so napravili name najboljši vtisek športnega moštva. Niso sicer vsi tako orjaške postave, kakor se splošno pri nas misli, ali primeroma močni in lepo rastli. Vse pozorišče mi je dajalo športni vtisek, eleganco, naglost, resnost, ki nam je svoj čas imponovala, ko so ameriški cirkusi postavljali pri nas svoja bivališča, dajali predstave in spet svoja bivališča podirali. Brez dvoma je, da gre tu za energičen narod, ki se hoče vojskovati s kupcijsko temeljitostjo.

Propad Evrope.

Bern, 29. avgusta. Polkovnik Stegemann piše v »Bundu«: Kako resno da gre zdaj Cadornu, dokazuje dejstvo, ker je umaknil italijanske čete iz prelaza Agnella, kjer so preliili toliko krvi. Cadorna je izpraznil vhode v Lugansko dolino in severovzhodno planoto pri Asiagu in se je tam v širini 20 km umaknil. Svoje napadalne postojanke na južni tirolski bojni črti je pustil, da ne dobi Conrad pl. Hötzenndorf nobene prilike ga napasti v nevarnem položaju, ko potrebuje vse svoje sile ob Soči. Vojni položaj je zdaj zopet pod pritiskom splošne ofenzive sporazuma in spominja na razmere, kakršne so bile pred enim letom. Takrat je divjala bitka pri Somme, Brusilov je vzel Brody in Stanislavov, Cadorna Gorico; Sarraile je pa prodiral proti Bitolju. Veliki pritisk se je končal v pozni jeseni; sledil mu je protipritisk, ki se je nadaljeval junija 1917. Navidezno se suka vojska v krogu, v resnici pa vodi sukanje navzdol: v prepad Evrope. Trajno uničujejo na obeh straneh ljudi in premoženje, a ne rešijo se nasprotujoča se vprašanja in koristi, ki se že dolgo rogajo rešitvi s priprostim sredstvom vojske.

Odkritja v Suhomlinovi pravdi.

»Novoje Vremja« poroča iz razprave proti Suhomlinovu: Bivši štabni načelnik in najvišji poveljujoči general Januškovič je na vprašanje Suhomlinovega zagovornika izpovedal, da je bilo koncem julija 1914. najprej sklenjeno, da se mobilizirajo le štirje južozapadni okraji proti Avstro-Ogrski. 30. julija je Januškovič poročal carju in silil na splošno mobilizacijo, ker se mora stališče Rusije pojasniti ne le Avstro-Ogrski, marveč tudi Nemčiji. Car je podpisal ukaz za splošno mobilizacijo. Januškovič je predložil ukaz za splošno mobilizacijo ministrskemu svetu. Še ta večer proti 11. uri je car Januškoviča po telefonu vprašal, če se ne bi mogla splošna mobilizacija nadomestiti z delno samo proti Avstro-Ogrski. Januškovič je odgovoril, da je že vpoklica-

nih 400.000 rezervistov. Izpremema je zelo težavna in bi utegnili povzročiti katastrofo. Car je odgovoril, da je prejel brzojavko cesarja Viljema, v kateri s častno besedo jamči za prijateljske odnose med Rusijo in Nemčijo, ako Rusija ne mobilizira splošno. Januškovič se je nato peljal k Sazonovu in izrazil prepričanje, da je nemogoče ustaviti splošno mobilizacijo. Nato se je sklenilo, da bo Januškovič 31. julija še enkrat poročal carju. To se je zgodilo popoldne. Posvetovali so se med seboj Suhomlinov, Sazanov in Januškovič in sklenili, da je nemogoče preklicati splošno mobilizacijo.

Po tej Januškovičevi izpovedbi je izjavil toženec Suhomlinov, da ga je car ponoči telefonično poklical in mu ukazal mobilizacijo razveljaviti. To je bil naravnost ukaz, tako nadaljuje Suhomlinov, ki je izključeval vsak ugovor. Ako bi se pa odredena mobilizacija ustavila, je grozila katastrofa. Kdo ve, kakšne homatie so to bile in kaj se je godilo v Rusiji! Tudi Januškovič je rekel, da mu je bil car izjavil, naj se mobilizacija ustavi. Januškovič je rekel, da je bil odgovoril carju, da je razveljavljenje mobilizacije tehnično nemogoče. Car je pa kljub temu ukazal, da se mobilizacija ustavi. Na Januškovičevo vprašanje, kaj naj stori, sem mu rekel: »Ne storite ničesar.« Naslednje jutro sem carja nalogal z izjavo, da se omejuje mobilizacija na južozapadne okraje. Vedel sem, da se mobilizacija povsodi nadaljuje in da se ne da zadržati. K sreči so ta dan pripravili carja do drugega mnenja in meni se je izreklo priznanje za gladko izvedeno mobilizacijo.

Nato je izjavil priča Januškovič: 29. julija 1914 ob 3. uri popoldne sem dal nemškemu vojaškemu atašeju kot načelnik generalnega štaba častno besedo, da do te ure mobilizacija še ni proglašena. Ker mi ataše ni verjel, sem mu ponudil pismo izjavo. K temu sem bil opravičen, kajti mobilizacijski ukaz še ni bil izšel, marveč sem ga imel še v žepu.

Iz ujetnišva.

Vpliv ruske revolucije na položaj naših ujetnikov. Glasilo poizvedovalnega oddelka Rdečega križa na Dunaju poroča v svoji 2. šte. dne 15. avgusta letos:

Dasi še manjka natančnih poročil iz raznih delov Rusije, moremo vendar temeljem precej številnih dopisov iz večine ruskih pokrajin povzeti, da so bile posledice revolucije za položaj naših ujetnikov povsodi enake. Vsa poročila soglašajo v tem, da se je silni preobrat izvršil z razmeroma majhnimi žrtvami in v najkrajšem času, da ujetniki nikjer niso bili neposredno prizadeti, marveč le začudeni gledalci. Njihove razmere so ostale na vseh krajih vsaj enake, kakor prej, ako se niso izboljšale. Marsikje obstaja, kakor izhaja iz mnogoštevilnih poročil, opravičeno upanje, da se bodo razmere v kratkem izboljšale, kar se je do danes morda že zgodilo. Tako poročila smo prejeli iz Nadježinskega zavoda, Bugurslana, Balakova, Gubohinskega Kopja, Irkutskaja, Bulajeva, Krasnojarska, Ivanovega, Vosnezenskega, Nizkega Novgoroda, Orenburga, Rostova ob Donu, Samare, Saratova in Caricina. Splošna slika je tedaj pretežno zadovoljiva; uvedba skrajšanega delavnega časa v industrijskih podjetjih v Nadježinskem zavodu, Petropavlovsku, Urjupinu, Ščeglovskem, Nikitovem minjaru itd., potem večja osebna prostost v Rostovu, Astrahanu, Semipalatinsku, Aleksandrovsk-Kruševsku, Juzovki, Nevjansku, Petropavlovsku itd., cenejša živila, dovoljenje prostega nakupa in izboljšana hrana so življenjske pogoje ujetnikov mnogokod bistveno izboljšali.

Svarilo pred lažnjivimi poročili namišljenih izmenjanih invalidov. V novejšem času se množe slučaj, da se stranke, sklicujoč se na poročila, ki so jih dobile od namišljenih izmenjanih invalidov, oglašajo na našem oddelku C. L. Fischhof 3 (Dunaj) za natančnejša obvestila o svojih družinskih članih, ki so v vojnem ujetništvu ali pa bojda že v Avstriji kot izmenjani invalidi. V mnogih slučajih se žalibog izkaže, da so taka poročila neresnična ter je utemeljen sum, da se izdajajo razni ljudje (v uniformi ali civilni obleki) za izmenjane invalide z namenom, da izvabijo od domačih z neresničnimi poročili o vojnih ujetnikih denar ali kako drugo ugodnost. Vsak naj torej zahteva od take osebe njeno ime in natančen naslov ter nam to z vprašanjem vred pošlje. Deželno in gospejno pomočno društvo Rdečega križa za Kranjsko.

Pri »Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani, se nahajajo dopisnice iz ujetništva na sledeče naslove: Merljak Anton, Renče, št. 362; — Franciška Batistič, Miren št. 252; — Padovan Roza, Grčna št. 11; — Martino Velikonja, Ajševica št. 8 pri Gorici; — Katarina Bensa, Šempas št. 187; — Jožefa Badalič, Dolenja št. 36 pri Šempasu; — Macarol Franc, Šepulje št. 23 pri Tomaju; — Albert Medveček, Fojana št. 42 pri Krminu; — Ivana Štrukelj, Ajševica; — David Cotič, Vrh Sv. Mihaela pri Rubijah; — Marija Satej, Vrtovin št. 64; — Jožef Krpan, Št. Andrej št. 72; — Vodičar Marija, Ravne št. 70; — Rijavec Bernarda,

Šempas št. 128; — Jožefa Kogoj, Dragovince št. 90, p. Grgar; — Jožef Škoč, Gnigl, Solnograško; — Marija Mervič, Šempas št. 69; — Gašper Bratkč, Solkan št. 13; — Franc Doplikar, Dornberg št. 183; — Marija Mavrič, Kamnice pri Dornbergu; — Družina Ipavec, Anhovo št. 10; — Justina Mihelj, Volčjadraga; — Bernardina Brankovič, Volčjadraga; Družina Pavšič, Gorica, ul. Del Bosco št. 17; — Helena Mlekuž, Tržič, vila Diendone; — Matilda Pintar, Milovše št. 59 pri Črničah; — Josip Kristjančič, Gorica, ul. Buffolini št. 12; — Angela Fabijan, Ljubljana, Hrvatski trg št. 3 pri g. Dermastija; — Miha Reščič, Gornja Vrtojba; — Alojz Cigoj, Solkan št. 13; — Franciška Žigon, Renče št. 220; — Terezija Brajnik, Gorica, ul. Barka št. 10; — Batič Alojzija, Šempas, št. 143; — Franc Vodopivec, Dornberg, št. 324; — Alojzija Šušmel, Ravnica-Sedavec št. 39; — Batič Emilija, Šempas št. 1; — Marija Hvala, Trnovo št. 80 pri Gorici; — Mihelj Cecilija, Volčjadraga; — Kristjančič Ana, Gorica, ul. Buffolini št. 12; — Marija Cassuta, Šempas št. 100; — Karolina Štanta, Selo št. 48, p. Črniče; — Antonija Gruđen, Sv. Mihelj pri Šempasu št. 51; — Alojzija Cigoj, oŠikan št. 13; — Katarina Pičulin, Solkan št. 13; — Sever Štefan, Orehovlje Bilje; — Katarina Bensa, Šempas št. 187; — Pavlina Faganel, Šempas št. 15; — Masten Alojz, Vojsčica št. 57 pri Kostonjavi; — Uršula Padovan, Gorica, ul. Del Bosco št. 36; — Terezija Pelicon, Šempas št. 81; — Lovrenc Berce, Dornberg št. 186; — Vinko Vodopivec, Kronberg pri Gorici; — Alojzija Slesko, Dornberg; — Leopold Faki, komen-Škrbina; — Kristjančič Alojz, Gorica, ul. Buffolini št. 12; — Jožefa Gorkič, Dol. Vrtojba, št. 126; — Vincencija Lovce, Volčjadraga; — Pavlina Jevšek, Banjšice št. 83; — Žavadlav Albina, Dol. Vrtojba št. 7; — Alojzija Klanjšček, Bate-Sveto št. 130; — Anton Plesničar, Ravnica-Podgozd; — Anton Drašček, Banjšice-Sv. Duh; — Ivan Lupin, Štandrež; — Kaučič Viktorija, Lipa pri Kostonjavi; — Andrej Humar, Bate št. 8; — Suzana Martelanc, Vogersko št. 92; — Josip Brazigar, učit., Doberdob; — Jožefa Žižmond, Št. Peter pri Gorici; — Ivana Grgolet, Doberdob št. 35; — Ivan Reščič, Št. Peter št. 67; — Ivana Černič, Št. Peter št. 119; — Štefan Božič, Volčjadraga; — Anton Paravan, Gorenja vas št. 17 pri Kanalu; — Alojzija Leščak, Avče št. 97; — Amalija Žigon, Renče št. 23; — Jožef Žnidarčič, Renče št. 270; — Tereza Mučič, Štandrež št. 97; — Rozalija Faganel, Šempas št. 45; — Jožefa Komel, Kronberg št. 70; — Angela Jug, Solkan, Simon-Gregorčičeva ul.; — Marija Trpin Gorica, ul. Garzaroli št. 9; — Ivana Černetič, Šempas št. 49; — Karolina Lojk, Šempas št. 13; — Ivana Faganel, Šempas št. 66; — Otilija Batič, Šempas št. 181; — Ivanka Semolič, Opatjeselo št. 76; — Katarina Pičulin, Solkan; — Alojzija Slesko, Dornberg; — Marica Pavlin, Ljubljana, Nunska ul. 7; — Kurat Andrej, Šempas št. 168; — Terezija Ušaj, Vrtovin št. 80; — Franciška Bratkovič, Renče; — Ema Makuc, Volčjadraga-Bukovica; — Julija Žbogar, Banjšice št. 128; — Katarina Klinc, Žalež št. 18, pri Krminu; — Alojzija Humar, Gorica, ul. Giuseppe Kaprin; — Rozalija Košuta, Šempas-Vitovlje št. 43; — Franc Jarc, Doberdob št. 10; Mici Srebernič, Solkan; — Magdalena Srebernič, Solkan; — Julija Humar, Banjšice št. 22; — Madon Lucija, Podgrič št. 66; — Karl Švara, Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 8; — Cecilija Silič, Št. Peter št. 190; — Štakul Uršula, Gorica, ul. Mandrija, št. 34; — Marija Brajnik, Štanjel; — Marija Antih, Trst, ul. S. Nicilo št. 29/II; — Ivan Loverčič, Šempas št. 18; — Pavla Ušaj, Črniče št. 45; — Plesničar Marija, Gorica, ul. Androna d. pergola št. 4; — Marija Ipavic, Ročinj št. 54; — Tomaž Legiša, Sesljana št. 4 pri Devinu; — Kuret Katarina, Patuje št. 76; — Franc Žabar, Avče št. 109; — Čotič Andrej, Vrh pri Rubijah; — Karolina Nabar, Bilje; — Marija Leban, Zalaz Žabč št. 17; — Karol Bavčar, Selo št. 24, p. Črniče; — Caharija Matilda, Nabrežina; — Vincenc Švara, Preserje št. 12, Komen; — Jožefa Peric, Doberdob-Poljane št. 4; — Rajmund Devetak, Volčjadraga; — Marta Pacapan, Ozeljan pri Šempasu; — Rozalija Kanič, Dolenjsko; — Ana Cotič, Dornberg št. 83; — Amalija Cotič, Dornberg; — Jožefa Černe, Renče, Gradišče št. 8; — Janez Bandelj, Komen št. 186; — Jožef Antih k. k. Wachkomp. I. Zug, Pazin; — Marija Švara, Preserje št. 7 pri Komnu; — Marija Šuligoj, Kal št. 3 pri Kanalu; — Jožef Klanjšček, Števerjan; — Jožefa Lokovič, Doberdob št. 52; — Marija Žigon, Renče; — Marija Kuštrm, Bilje št. 50; — Štefanija Lasič, Gor. Vrtojba št. 160; — Justina Makuc, Gorica, ul. Kamposanto št. 52; — Jožef Žnidarčič, Renče št. 240; — Karolina Mozetič, Renče št. 207; — Franciška Hoban, Štandrež št. 169; — Fornazarič Log št. 29 pri Tolminu; — Anton Mačius, k. u. k. Landst. Baon št. 147, I. Komp. Andrej Kravanja, Bovec št. 367; — Elizabeta Mlekuž, Bovec št. 118; — Marija Lipovšek, Bovec št. 226. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4¹/₄%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadržnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

A. & E. Skabernè

Najnovejše bluze za dame

Mesni trg št. 10.

1304

NAZNANILO.

Stev. 333.

Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani se otvorijo v prihodnjem šolskem letu 1917/18 naslednji oddelki:

1. Višja stavbna šola.

2. Višja obr na šola mehanično tehnične smeri.

Na višjih obrtnih šolah traja pouk 4 leta. Za vstop se zahteva starost 14 let, dovršena spodnja srednja šola ali meščanska šola ali osemrazredna ljudska šola, sprejemni izpit. Namen višjih obrtnih šol je vzgoja stavbnih mojstrov, poslovođij, uradnikov in voditeljev stavbnih pisarn, strojnih tvornic in drugih industrijskih podjetij ter samostojnih podjetnikov v strojni in stavbni obrti.

Absolventje teh šol imajo pravico do enoletnega prostovoljstva.

3. Strokovna šola za lesno in kameno kiparstvo s tremi letniki. Sprejemni pogoji: Starost 14 let in ljudska šola.

4. Javna risarska in modelirska šola.

5. Ženska obrtna šola za perilo, obleke in vezenje. Sprejemni pogoji: Kakor pri št. 3. Šolsko leto 1917/18 se prične 17. septembra 1917.

Vpisovanje se vrši 14. in 15. septembra 1917.

Podrobnejša pojasnila na črni deski ali pri ravnateljstvu.

V LJUBLJANI, 10. julija 1917.

C. kr. ravnateljstvo.

Sprejme se eden ali dva manjša

dijaka

samo na hrano, brez stanovanja. Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 2134.

Suhe gobe (jurčke)

Ilepo sušene kakor tudi prazne vreče, brinjevo olje, lešnike in orehe

kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

M. Rant, Kranj

prva eksportna trdka deželnih in gozdnih pridelkov.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Stanje zavarovanega kapitala K 175.000.000.— Stanje garancijskih fondov K 55.000.000.—

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1831

Javna dražba.

Dne 3. septembra 1917 vrši se pri c. kr. okrajnem sodišču v Radovljici, soba št. 26, ob 10. uri dopoldne dražba hotelskega posestva

„Europa“ na Bledu.

Hotel leži tik postaje in ima 38 sob za tuje, moderno opremljen z vodovodom in razsvetljavo in ima lepo prihodnost. — Cenilna vrednost je za posestvo K 86.942.— in za hotelsko opravo in druge pritikline K 38.532/10. Interesenti se uljudno vabijo udeležiti se dražbe.

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi. 1914

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7¹/₂, 15 ali 22¹/₂ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4¹/₄%.

Društveno lastno pramoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron. Dležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.550 kron.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

SELENBURGOVA ULICA ST. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN APROVIZACIJSKE KUPČIJE.

DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.

POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ

VLOGE NA KNJIŽICE OBRESTUJE PO 4% :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.